

Belgische Confederatie van de Zuivelindustrie

Confédération Belge de l'Industrie Laitière

Jaarverslag 2016

Werkingsjaar 2015

TEKSTEN JAARVERGADERING BCZ - CBL

U vindt de teksten van de toespraken van de jaarvergadering op het publieke deel van onze website www.bcz-cbl.be onder de rubriek "Jaarvergadering". Ook het Jaarrapport vindt u daar terug

INHOUD

1.	DOELSTELLINGEN EN STRUCTUUR BCZ	
1.1.	DOELSTELLINGEN	3
1.2.	LEDEN	3
1.3.	STRUCTUUR	5
1.4.	FEDERALE WERKING	7
1.5.	REGIONALE WERKING	9
2.	ECONOMISCHE SITUATIE IN DE ZUIVEL IN 2015 — VOORUITZICHTEN VOOR 2016	
2.1.	WERELD	
2.1.1.	Melkproductie stijgt verder in 2015, maar minder snel	10
2.1.2.	Extra melk blijft vooral uit EU komen	11
2.1.3.	Wereldmarktprijzen dalen verder	12
2.1.4.	Wereldhandel zet stapje terug, aandeel EU stijgt	16
2.2.	EUROPESE UNIE	
2.2.1.	Toename melkaanvoer halveert	18
2.2.2.	Afvloei aantal melkveebedrijven blijft stabiel in EU-27	22
2.2.3.	Extra melk gaat naar kaas, melkpoeder en boter	23
2.2.4.	Zelfvoorzieningsgraad neemt verder toe	25
2.2.5.	Zuivelbeleid	25
2.2.5.1.	De hervorming van Luxemburg in 2003	25
2.2.5.2.	De Health Check in 2008	27
2.2.5.3.	Het zuivelpakket	28
2.2.5.4.	Toepassing van het zuivelpakket in ons land	29
2.2.5.5.	Het hervormde landbouwbeleid na 2014	29
2.2.5.6.	Opnieuw openbare voorraden gevormd	30
2.2.5.7.	Zuiveluitgaven	34
2.3.	BELGIE	
2.3.1.	Meer melkkoeien	36
2.3.2.	Daling van het aantal melkleveraars	37
2.3.3.	Vertraging van de stijging van de melkleveringen	38
2.3.4.	Gemiddelde melkleveringen overschrijdt 450.000 liter	39
2.3.5.	De structurele verschillen tussen regio's en provincies nemen toe	41
2.3.6.	Zuivelindustrie verwerkte meer dan 4 miljard liter melk	43
2.3.7.	Melkprijs 2015 daalt sterk	44
2.3.8.	Zuivelproductie : kaasproductie stijgt fors	46
2.3.9.	Globaal gezinsverbruik zuivel neemt beetje af	49
2.3.10.	Melkqualiteit : opnieuw zeer goede resultaten in 2015	49
2.3.11.	Integrale Kwaliteitszorg (IKM)	50
2.3.12.	Noteringen blijven dalen in 2015	50
2.3.13.	Omzet en investeringen nemen toe	52
2.3.14.	Handelsbalans zuivel is opnieuw verlieslatend	52

1. DOELSTELLINGEN EN STRUCTUUR BCZ

Op 9 oktober 1992 werd de v.z.w. Belgische Confederatie van de Zuivelindustrie (BCZ) opgericht. Hiermee is de zuivelindustrie in België gegroepeerd in één beroepsvereniging. Dit is ongetwijfeld een mijlpaal in de geschiedenis van de Belgische Zuivelindustrie. Sedert 1 januari 1997 zijn de zuivelfabrieken rechtstreeks aangesloten bij BCZ die hierdoor een federatie werd. De oorspronkelijke naam blijft evenwel behouden.

1.1. DOELSTELLINGEN

Zoals voorzien in de statuten heeft BCZ tot doel : “De vereniging heeft tot doel : het informeren, ondersteunen en adviseren van ondernemingen uit de zuivelindustrie in sectorgerelateerde dossiers en dit door tijdig de juiste informatie aan leden of betrokken overheidsinstanties te bezorgen, zodat er op een efficiënte manier kan worden geanticipeerd op problemen, gebeurtenissen en uitdagingen.”

Als beroepsvereniging wil BCZ voldoen aan de basisverwachtingen van haar leden, nl. informatieverstrekking, dienstverlening, belangenbehartiging en vertegenwoordiging. Daarnaast wordt ingespeeld op een nevenbehoefte, nl. vormingsactiviteiten.

Om de belangen van de Belgische zuivelindustrie te kunnen verdedigen, dienen voorafgaand standpunten bepaald. Om dit op een professionele wijze te laten verlopen is een structuur uitgewerkt waarbij permanente werkgroepen en ad hoc werkgroepen rapporteren aan de Raad van Bestuur.

Snelle, duidelijke, sectorspecifieke informatie is van groot belang in een vrij sterk gereguleerde zuivelsector, die in volle beweging is. Om aan deze behoefte van de leden tegemoet te komen wordt een nieuwsbrief, nl. het ‘Bulletin’ van BCZ uitgegeven. Deze nieuwsbrief is een onmisbare schakel tussen de zuivelbedrijven en hun beroepsvereniging. Naast analyses van en ontwikkelingen in nationale en internationale reglementeringen besteedt het Bulletin aandacht aan de BCZ-standpunten en aan de eraan voorafgaande standpuntbepaling. Tevens worden de leden geïnformeerd over vergaderingen en contacten met de overheid.

1.2. LEDEN

BCZ is gestart als een confederatie met als leden de drie beroepsverenigingen in de Belgische zuivelindustrie, nl.

- AVCZ — Algemeen Verbond der Coöperatieve Zuivelfabrieken
- UBZI — Unie der Belgische Zuivelindustrie
- UNAL — Union professionnelle Agro-Alimentaire

Sedert 1 januari 1997 is BCZ omgevormd tot een federatie, waarbij de zuivelbedrijven rechtstreeks aangesloten zijn. Dit verhoogt niet alleen de betrokkenheid van de zuivelbedrijven maar ook de efficiëntie van de werking.

Nagenoeg alle zuivelbedrijven in België zijn lid van BCZ (situatie op 18.05.2016)

- Agral S.A. - Courcelles
- ARLA Foods Belgium - Welkenraedt
- B.H.A. Belgium S.A. - Welkenraedt
- Bel Belgium S.A. - Nivelles
- Biemelk Vlaanderen C.V.B.A. - Westouter
- BMC N.V. - Zonhoven
- Büllinger-St.-Vither Molkerei E.G. - Sankt-Vith
- Buttereij Pur Natur S.A. - Bullange
- Capra N.V. - Halen
- Chimay Fromages S.C. - Chimay
- Coferme S.C. - Bailleux
- Corman S.A. (Savencia) - Goé
- Danone Hombourg Récolte S.A. - Herfelingen
- Danone N.V. - Brussel
- Eurofit S.A. - Liège
- FrieslandCampina Bree - Bree
- FrieslandCampina Belgium N.V. - Aalter
- FrieslandCampina Professional N.V. - Lummen
- Fromunion N.V. - Brussel
- Héritage 1466 S.A. - Herve
- Inex N.V. - Bavegem
- La Concorde N.V. - Merchtem
- Lactalis Nestlé Produits Frais S.A. - Bruxelles
- Lactalis Benelux N.V. - Brussel
- Lactalis Laiterie Walhorn S.A. - Walhorn
- Laiterie des Ardennes CVOA - Rendeux
- Luxlait A.A. - Mersch - Luxembourg
- Malterie du Château S.A. - Plombières
- Mathot - Celles Houyet
- MIK - Pur Natur N.V. - Kruishoutem
- Milcobel C.V. - Kallo
- Milcobel - Belgomilk C.V. - Kallo
- Milcobel - Dupont N.V. - Brugge
- Milcobel - Ysco N.V. - Langemark
- Mondelez Namur Production SPRL - Namur
- Nestlé Belgilux S.A. - Bruxelles
- Olympia N.V. - Herfelingen
- Savencia Fromage & Dairy Benelux N.V. - Brussel
- Socabel S.C. - Marche-en-Famenne
- Solarec S.A. - Recogne
- Vache Bleue - Witterzee
- Vermeersch N.V. - Sint-Pieters-Leeuw
- Vitalac N.V. - Veltem
- Yakult Belgium N.V. - Brussel
- Yoko Cheese N.V. - Genk

1.3. STRUCTUUR

Sedert 1 januari 1997 is de structuur van BCZ aangepast aan de realiteit van de federale staatsstructuur van ons land.

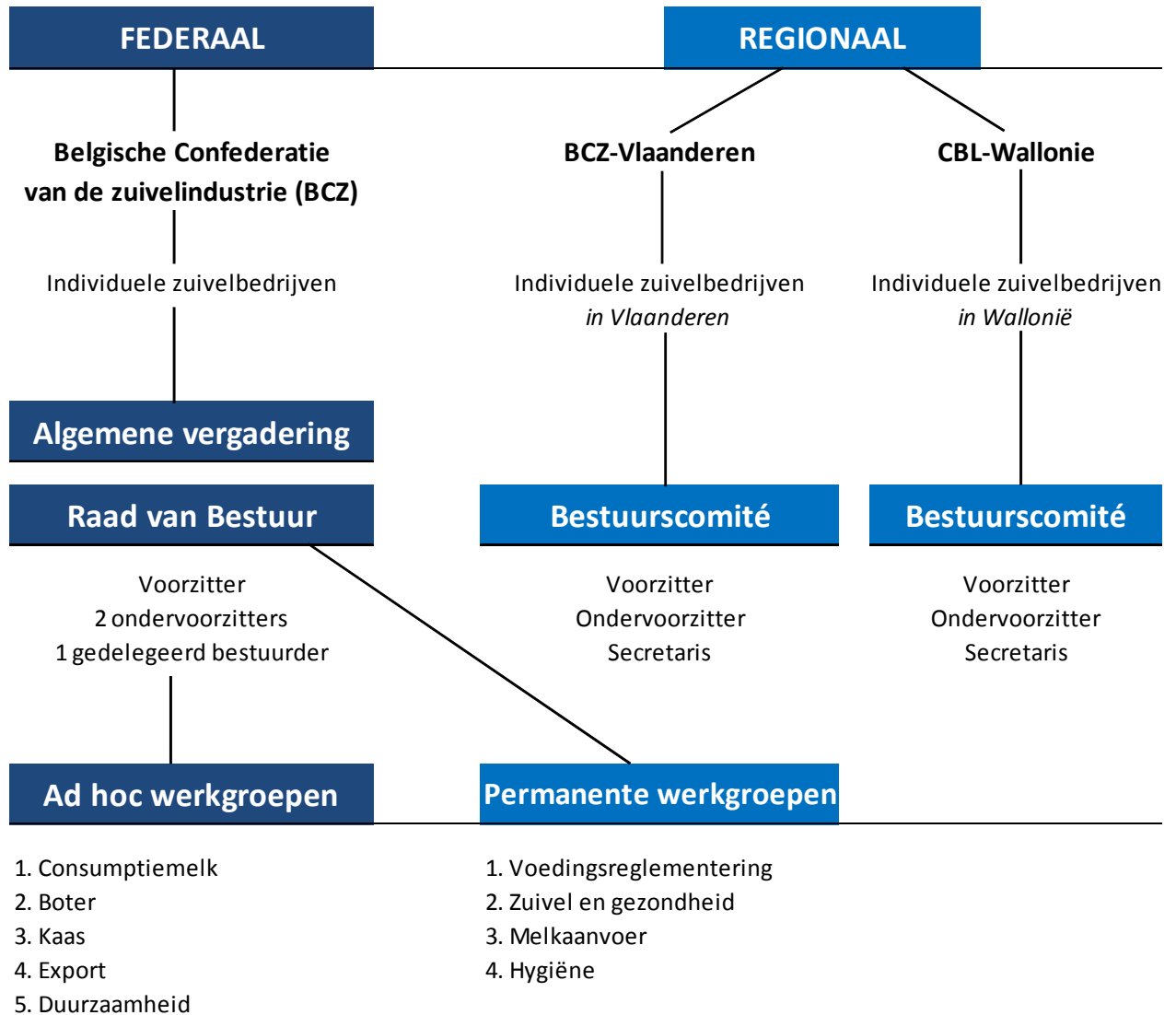
Hiertoe werden binnen BCZ twee regionale cellen gecreëerd, met name BCZ-Vlaanderen en CBL-Wallonie. Beide regionale organen organiseren de vertegenwoordiging en de belangenbehartiging op gewestelijk niveau. Ze hebben autonome beslissingsbevoegdheid voor de geregionaliseerde materies zoals o.m. het industrieel beleid, milieu, generieke promotie, exportpromotie, wetenschappelijk onderzoek en beroepsopleiding. Er wordt naar gestreefd om zoveel mogelijk met identieke standpunten te werken in beide regio's.

Ruim 90 % van BCZ-werking blijft federaal. De leden van de federale Raad van Bestuur maken allen deel uit van één van de twee regionale Bestuurscomités. De voorzitters van deze Bestuurscomités zijn ondervoorzitters van BCZ. Deze structurele banden zorgen voor een optimale coherentie tussen de BCZ-werking op federaal en op regionaal vlak.

Na een analyse van de omgevingsfactoren en van hun vermoedelijke evolutie in de komende jaren heeft de Algemene Vergadering het voorstel goedgekeurd waarbij BCZ vanaf 1 januari 2006 geïntegreerd lid is van FEVIA, de federatie van de voedingsindustrie. BCZ blijft als beroepsvereniging onafhankelijk maar zal nauwer samenwerken met FEVIA. Overlappingsen kunnen hierdoor weggewerkt worden. Sedert 1 januari 2006 is BCZ niet meer actief op het vlak van milieu en sociale zaken. Hiervoor kunnen de BCZ-leden beroep doen op FEVIA.

Organisatiestructuur BCZ

1.4. FEDERALE WERKING

RAAD VAN BESTUUR

Na de Algemene Vergadering is de Raad van Bestuur het belangrijkste beslissingsorgaan van BCZ. Hij is samengesteld uit dertien leden, nl. acht vertegenwoordigers van BCZ-Vlaanderen, vier van CBL-Wallonie en één persoon omwille van zijn rijke ervaring in de zuivelindustrie. Dit laatste mandaat is op basis van artikel 20 van de statuten dat toelaat om maximum twee externe personen op te nemen in de Raad van Bestuur. De Raad kan aldus uit maximum veertien leden bestaan.

In de statuten is voorzien in een gegarandeerde vertegenwoordiging van KMO's in de Raad van Bestuur.

<u>Leden</u> (18.05.2016)	<u>Functie</u>	<u>Bedrijf</u>
J-M. Schevenels	Voorzitter	Corman
C. Gilain - Pycke	Ondervoorzitter	Inex
J-M. Thomas	Ondervoorzitter	Laiterie des Ardennes
K. Bousson	Lid	FrieslandCampina
Ph. Catrysse	Lid	La Concorde
L. De Baeremaeker	Lid	MIK
R. Debergh	Lid	-
E. Dedoncker	Lid	Chimay Fromages
E. de Mûelenaere	Lid	Milcobel
K. Geeraert	Lid	Danone
S. Vanderheyden	Lid	Arla
P. Vanhengel	Lid	BMC
L. Van Impe	Lid	Olympia

WERKGROEPEN

De Raad van Bestuur kan diverse werkgroepen oprichten. Deze bereiden de standpunten voor die slechts na bekrachtiging door de Raad van Bestuur formeel worden. Elk zuivelbedrijf kan een expert afvaardigen in de werkgroepen.

a) Permanente werkgroepen

Momenteel zijn vier permanente werkgroepen actief. Zij komen op regelmatige tijdstippen samen. De leden van de werkgroep kiezen een voorzitter en eventueel een ondervoorzitter, beide bij voorkeur uit het bedrijfsleven en een secretaris, bij voorkeur een stafmedewerker van BCZ.

— **BCZ-werkgroep Voedingsreglementering**

Voorzitter : B. Vandewaetere, Nestlé

Secretaris : L. Callewaert, BCZ

— **BCZ-werkgroep Zuivel en Gezondheid**

Voorzitter : R. Debergh, BCZ

Secretaris : L. Callewaert, BCZ

— **BCZ-werkgroep Melkaanvoer**

Voorzitter : P. Vanhengel, BMC

Secretaris : P. Picron

b) Ad hoc werkgroepen

Het betreft de werkgroepen Consumptiemelk, Boter, Kaas, Hygiëne, Export en Duurzaamheid. Deze werkgroepen komen slechts samen om het BCZ-standpunt voor te bereiden m.b.t. specifieke problemen in de respectievelijke deeldomeinen. Het voorzitterschap is niet altijd formeel vastgelegd. Het secretariaat wordt uitgeoefend door BCZ-medewerkers.

INTERNATIONALE BELANGENVERDEDIGING

BCZ verdedigt de belangen van de Belgische Zuivelindustrie op internationaal vlak. Hiervoor is BCZ lid van de European Dairy Association (EDA). BCZ neemt deel aan de activiteiten van heel wat EDA-werkgroepen. Tevens is ons land vertegenwoordigd in de Board van EDA. Op wereldvlak is BCZ via het Belgisch Comité FIL lid van de Fédération Internationale de Laiterie.

Sedert september 2011 is BCZ lid van het European Milk Forum (EMF). EMF is een Europees Economisch samenwerkingsverband waarin 7 lidstaten deelnemen, nl. Oostenrijk, België, Frankrijk, Denemarken, Ierland, Nederland en Noord-Ierland (UK). Het EMF speelt een belangrijke rol in de strategische ontwikkeling, het beheer en de uitwisseling van informatie-initiatieven rond melk en zuivel in Europa.

ACTIVITEITEN EN DIENSTENVERLENING BCZ

Op het secretariaat BCZ is een document beschikbaar met een overzicht van de diensten vervat in het lidmaatschap van BCZ.

1.5. REGIONALE WERKING

De regionale werking wordt bepaald door de 2 regionale bestuurscomités. Op dit vlak zijn geen werkgroepen voorzien.

– BCZ – VLAANDEREN

Het Bestuurscomité van BCZ-Vlaanderen is samengesteld zoals hieronder weergegeven.

<u>Leden</u> (18.05.2016)	<u>Functie</u>	<u>Bedrijf</u>
C. Gilain – Pycke	Voorzitter	Inex
L. Van Impe	Ondervoorzitter	Olympia
K. Bousson	Lid	FrieslandCampina
B. De Geest	Lid	Yakult Belgium
E. de Mûelenare	Lid	Milcobel
K. Geeraert	Lid	Danone
J. Stockman	Lid	MIK – Pur Natur

Secretaris: L. Callewaert

– CBL – WALLONIE

Het Bestuurscomité van CBL-Wallonie is als volgt samengesteld :

<u>Leden</u> (18.05.2016)	<u>Functie</u>	<u>Bedrijf</u>
J-M. Thomas	Voorzitter	Laiterie des Ardennes
J. Locht	Lid	Walhorn
J-M. Schevenels	Lid	Corman
S. Vanderheyden	Lid	Arla Foods Belgium

Alle zuivelbedrijven die de hoofdzetel of een vestiging in Wallonië hebben nemen ook deel aan het Bestuurscomité van CBL-Wallonie.

Secretaris: P. Picron

2. ECONOMISCHE SITUATIE IN DE ZUIVEL IN 2015 VOORUITZICHTEN VOOR 2016

2.1. WERELD

2.1.1. Melkproductie stijgt verder in 2015, maar minder snel

In **2014** kende de wereldmelkproductie een uitzonderlijk sterke toename , namelijk met 3,3 % of 26 miljard liter. In de EU werd geanticipeerd op het wegvallen van de quota , maar ook in andere belangrijke productieregio's steeg de melkproductie fors. De goede melkprijs samen met dalende veevoederkosten maakten het produceren van melk extra aantrekkelijk.

In **2015** ging de stijging van de melkproductie door, zij het aan een lager ritme. Dit niettegenstaande de sterk gedaalde melkprijzen. In de EU viel de groei terug van 4,5% in 2014 naar 2,1%. India, Brazilië, Wit-Rusland, Mexico, de USA , Canada en Pakistan droegen bij tot de aangroei van de melkproductie. Opvallend was de lichte daling in zowel Nieuw-Zeeland als Australië.

Met een toename van 2,0 % bleef de groei van de melkproductie op wereldvlak onder het jaarlijks gemiddelde in de periode 2000-2014, dat op 2,3 % uitkomt. Er kwam in 2015 16 miljard liter melk bij, duidelijk minder de 26 miljard in 2014. Op 15 jaar tijd is de melkproductie met maar liefst 234 miljard liter of 40 % toegenomen.

Voor 2016 wordt met 1,5% een kleinere toename van de melkproductie verwacht. De aanzienlijk gedaalde melkprijs zal wereldwijd het effect van het wegvallen van de quota in de EU voor een groot deel tenietdoen.

Wereldmelkproductie per diersoort

(in miljoen ton)	1992	2000	2010	2013	2014	2015	2016
Koemelk	461	492	610	642	663	-	-
Buffelmelk	46	67	93	102	106	-	-
Geitenmelk	10	14	18	19	19	-	-
Schape melk	8	8	10	10	10	-	-
Andere	1	2	4	4	4	-	-
ALLE MELK	525	584	734	776	802	818	830

- : niet beschikbaar

Bron: IDF - World Dairy Situation (2015 : voorlopig , 2016 : raming)

2.1.2. Extra melk blijft vooral uit EU komen

Sedert 2014 komt de groei van de wereldmelkproductie vooral van de EU. In het decennium voorafgaand aan 2014 kwam de groei afwisselend uit Azië, Zuid-Amerika en Oceanië. De trendbreuk sedert 2014 wordt in 2015 verdergezet. Weliswaar moet de EU (+ 3,4 mia liter) in 2015 India vooraf laten gaan (+3,8 mia liter).

Beide continenten nemen samen meer dan 70% van de groei op wereldvlak voor hun rekening. Andere groeiers zijn de USA en Brazilië, telkens goed voor zo'n 12% van de wereldgroei. NZ en Australië kennen een daling, net zoals Oekraïne. Opvallend is ook het stilvallen van de groei in China.

In de eerste maanden van **2016** is er reeds een daling vast te stellen in Zuid-Amerika en Oceanië. De USA en Mexico kennen nog een lichte groei. De ontwikkeling van de productie in de EU zal de belangrijkste factor zijn in de evolutie van de wereldmelkproductie.

Melkproductie in de wereld naar verschillende landen

	2010	2013	2014	2015	% 15/14
EU-28	149.938	153.944	159.793	163.210	2,1
Noorwegen	1.555	1.575	1.559	n a	
Zwitserland	4.080	4.003	4.080	4.019	-1,5
IJsland	134	134	145	n a	
Rusland	31.847	30.529	30.499	30.529	0,1
Oekraïne	10.977	11.189	11.152	10.606	-4,9
Wit-Rusland	6.595	6.618	6.688	7.029	5,1
Servië	1.507	1.494	1.537	n a	
Australië (1)	9.373	9.516	10.024	9.873	-1,5
Nieuw-Zeeland (2)	17.895	21.303	21.909	21.317	-2,7
Canada	8.434	8.618	8.625	8.875	2,9
USA	87.463	91.272	93.462	94.636	1,3
Mexico	10.997	11.295	11.464	11.750	2,5
Argentinië	10.600	11.519	11.326	11.496	1,5
Brazilië	29.948	35.283	37.082	38.269	3,2
Chili	2.606	2.757	2.775	n a	
Uruguay	1.910	2.384	2.369	2.393	1,0
Venezuela	2.436	2.640	2.700	2.751	1,9
China	35.756	35.310	37.246	37.250	0,0
Japan	7.721	7.508	7.334	7.379	0,6
India	54.903	61.258	64.750	68.506	5,8
Israël	1.290	1.413	1.500	n a	
Turkije	12.419	16.655	16.999	16.934	-0,4
Pakistan	12.906	14.421	14.965	15.339	2,5
Iran	9.100	7.175	7.443	7.540	1,3
Uzbekistan	6.120	7.822	7.700	n a	
Zuid-Afrika	2.851	3.027	3.107	n a	
Totaal Koemelk	610.539	642.166	663.179	675.115	1,8
Buffelmelk	93.090	101.768	106.290	n a	
Schapen, geiten, ...	31.297	32.446	32.776	n a	
Totaal melkproductie	734.926	776.380	802.245	816.685	1,8

(1) melkjaar tot eind juni volgend jaar

(2) melkjaar tot eind mei

Bron: AMI, IDF

2.1.3. Wereldmarktprijzen dalen verder

Na de sterke prijsdaling in 2014 waarbij de melkpoederprijzen gehalveerd werden , terwijl boter een daling van één derde te verwerken kreeg zijn de prijzen in 2015 verder gedaald.

De prijs voor boter daalde met 9% terwijl magere en volle melkpoeder dalingen kenden van respectievelijk 23 en 15%. Naast het Russisch invoerembargo , de daling van de invoer in China deden de zwakke oliepunten en de vertragende economie in de opkomende landen de vraag verder verzwakken.

In het eerste kwartaal van 2016 liepen prijzen verder terug : boter (-9%), magere melkpoeder (-6%) en volle melkpoeder (-7%).

Vergelijken we april 2016 met januari 2014 dan daalt boter met 40% en melkpoeder met ruim 60% in prijs.

De wereldmarktprijs voor **boter** daalde van 3.350 USD/ton in januari 2015 tot 3.050 USD eind 2015 en 2.775 in april 2016.

Een sterkere prijsdaling deed zich voor bij melkpoeder. **Volle melkpoeder** kende een daling van 15 % op 1 jaar tijd, nl. van 2.575 USD/ton in januari 2015 naar 2.200 USD/ton eind 2015. De prijs daalde in het eerste kwartaal 2016 verder met 7 % om op 2.050 uit te komen in april. De invoer van volle melkpoeder in China kende in 2015 een daling met 50% en is een belangrijke verklarende factor van de prijsdaling.

De prijs voor **magere melkpoeder** daalde nog meer , namelijk van 2.350 USD/ton begin 2015 naar 1.800 USD/ton eind 2015. In het eerste kwartaal 2016 kwam er een verdere daling met 6 % naar 1.700 in april. Dit stemt overeen met 1.470 euro per ton en is aanzienlijk lager dan de EU-interventieprijs.

De waarde van de euro versus de US-dollar daalde in 2015 aanzienlijk namelijk van 1,33 (2014) naar 1,11. Dit was een belangrijke troef voor de uitvoer van zuivelproducten. Begin mei 2016 verstevigde de euro tot 1,16. De ontwikkeling van de omrekeningskoers heeft een belangrijke invloed op de valorisatie van de uitvoer naar derde landen en op het interne prijspeil voor zuivel.

Wereldmarktprijzen (USD/ton f.o.b.) (1)

(derde kwartaal)	Boter	Cheddar	Magere melkpoeder	Volle melkpoeder
1986	800-1.100	1.000-1.100	680-720	900-1.050
1992	1.350-1.800	1.800-2.200	1.800-2.170	1.750-2.100
1993	1.350-1.550	1.800-2.150	1.400-1.650	1.350-1.650
1994	1.150-1.800	1.650-2.100	1.500-1.900	1.475-1.750
1995	1.600-2.350	1.950-2.430	1.800-2.250	1.750-2.400
1996	1.650-2.500	2.150-2.500	1.600-2.200	1.700-2.300
1997	1.475-2.200	2.250-2.700	1.575-1.950	1.650-2.020
1998	1.800-2.000	2.025-2.450	1.300-1.525	1.750-1.850
1999	1.200-1.850	1.800-2.000	1.150-1.500	1.350-1.650
2000	1.450-1.500	1.800-1.950	1.900-2.200	1.850-2.120
2001	1.250-1.400	2.100-2.450	1.870-2.150	1.900-2.100
2002	990-1.100	1.550-1.650	1.125-1.225	1.150-1.240
2003	1.400-1.475	1.850-2.000	1.600-1.675	1.650-1.725
2004	1.900-2.000	2.750-2.950	2.000-2.150	2.100-2.250
2005	1.975-2.075	3.000-3.250	2.175-2.275	2.175-2.275
2006	1.625-1.750	2.500-2.700	2.150-2.225	2.150-2.250
2007	3.150-3.675	4.550	4.950-5.225	4.775-5.200
2008	3.625-3.900	4.825	3.150-3.350	3.825-4.025
2009	2.100	2.675	2.075	2.225
2010	4.525-5.725	3.750	2.800-2.975	3.225-3.525
2011	4.400-5.550	4.250	3.275-3.475	3.535-4.075
2012	2.985-3.435	3.793	3.000-3.215	2.900-3.235
2013	3.900-5.030	4.152	4.100-4.385	4.800-5.200
2014	3.135-4.050	4.601	3.020-3.320	2.950-3.450
2015	2.635-3.035	3.481	1.685-1.935	1.935-2.250
2016 (2)	2.785-3.020	3.093	1.690-1.785	1.970-2.185
april 2016	2.700-2.850	-	1.650-1.750	2.000-2.100

(1) Waarde US-dollar per kalenderjaar :

1991: BF 34,18 , 1992: BF 32,12 , 1993: BF 34,57 , 1994: BF 33,43

1995: BF 29,51, 1996: BF 30,96 , 1997: BF 36,22 , 1998: BF 36,34

1999: € 0,9383 of BF 37,85 , 2000: € 1,0821 of BF 43,65

2001: € 1,123 of BF 45,32, 2002: € 1,0609 , 2003: € 0,8858 , 2004: € 0,8051

2005: € 0,8046 , 2006: € 0,7974 , 2007: € 0,7262, 2008: € 0,6833

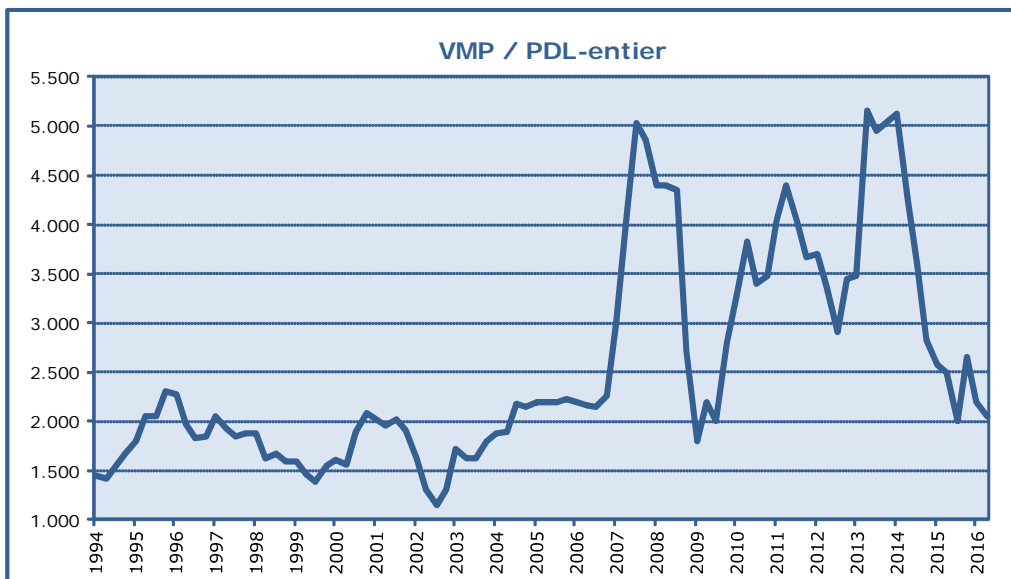
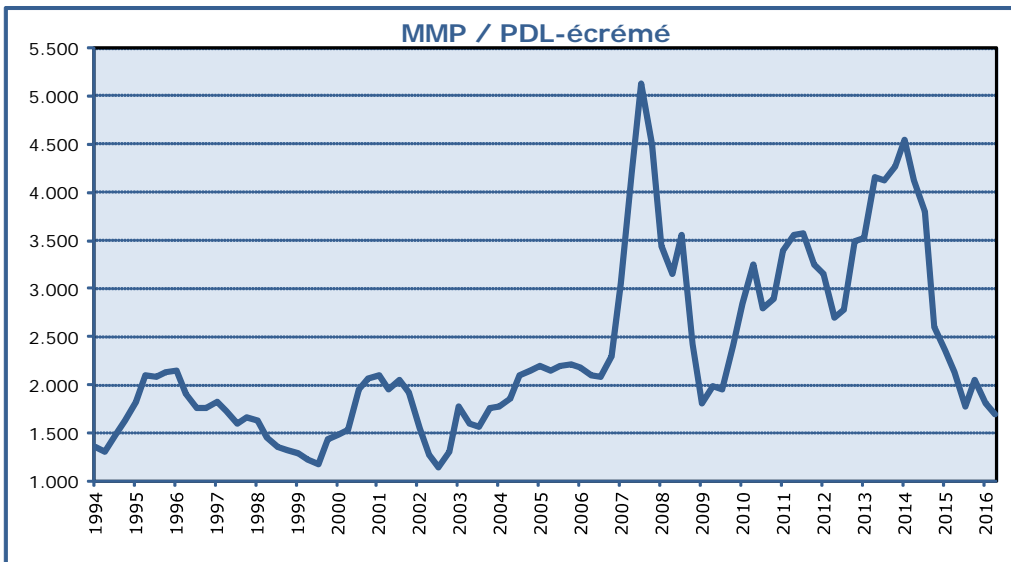
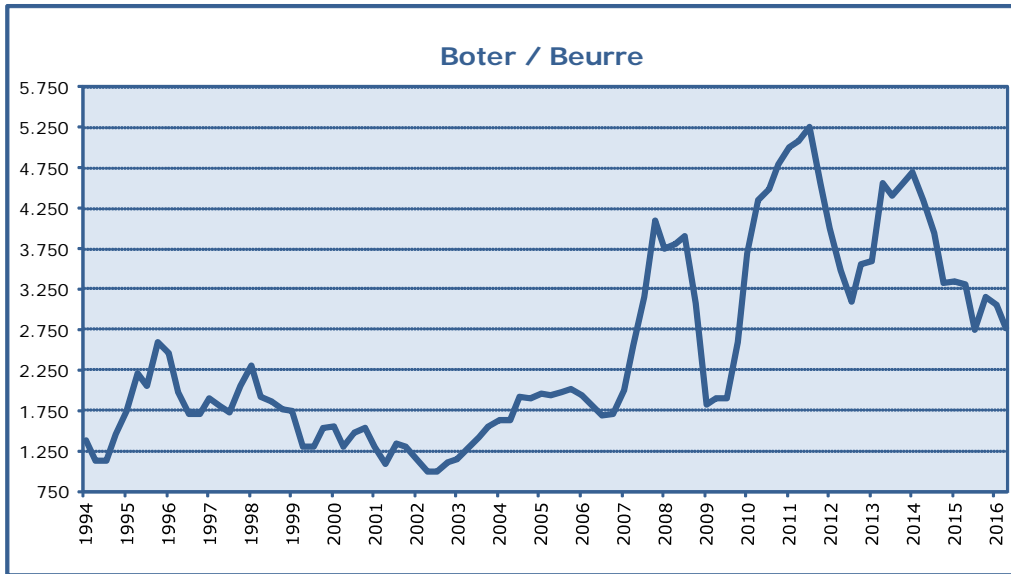
2009: € 0,7186, 2010: € 0,7531, 2011: € 0,7259, 2012: € 0,7783

2013: € 0,7530, 2014: € 0,7527, 2015: € 0,9013

(2) Eerste kwartaal

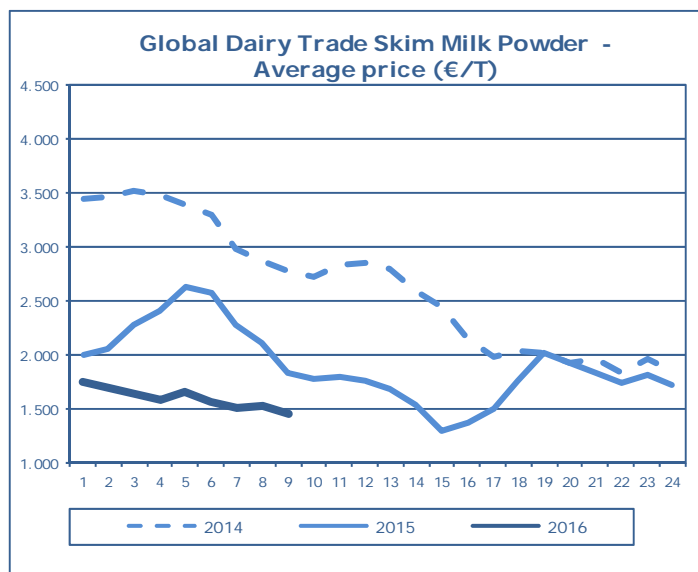
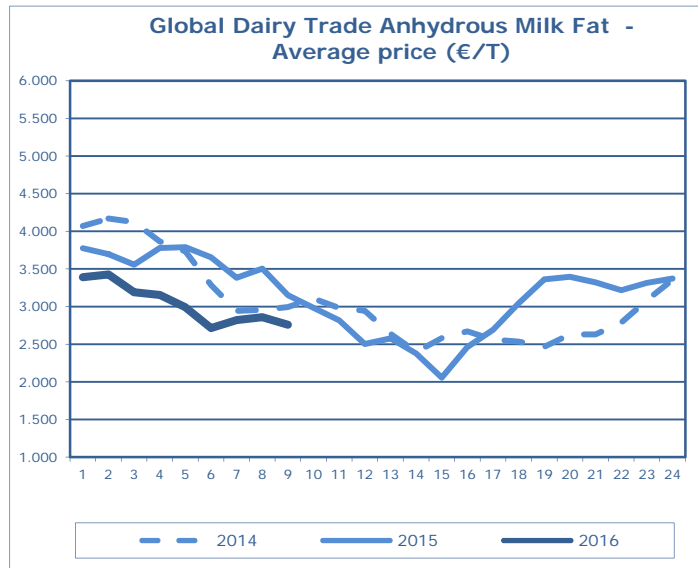
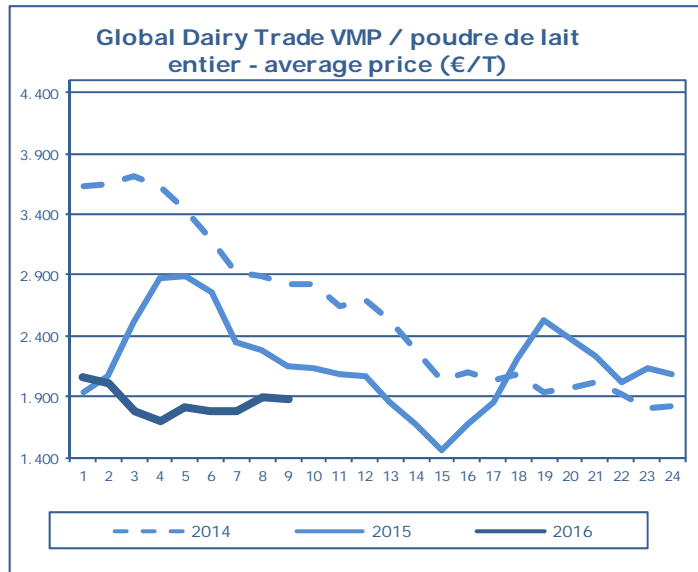
Bron: ZMP-ZMB en DIN Consultancy (voor Cheddar)

Wereldzuivelmarkt - Gemiddelde prijzen 1994-2016
Marché laitier mondial - Prix moyens 1994-2016
 (US \$ / T) (1)

Bron/Source: ZMP

(1) F.O.B. West-Europese havens / F.O.B. ports Europe occidentale

2.1.4. Wereldhandel zet stapje terug, aandeel EU stijgt

Nadat het volume verhandelde zuivelproducten op de wereldmarkt is in 2014 aanzienlijk gestegen was, wordt er in 2015 een stapje terug gezet. Omgerekend naar melkequivalenten steeg de wereldhandel in 2014 met 8 %, in 2015 was er een daling van 1,7%. Dit is voornamelijk te wijten aan het Russisch invoerembargo en de dalende invoer in China. De daling deed zich voor in de eerste drie kwartalen, het vierde kwartaal presteerde beter.

De wereldhandel daalde voor boter, volle melkpoeder, weipoeder en kaas. Magere melkpoeder en condens kenden een groei.

Het marktaandeel van de EU ging er net als in 2014 voor de meeste producten op vooruit (boter, volle melkpoeder, weipoeder en condens) of bleef stabiel (magere melkpoeder en kaas).

De wereldhandel in **kaas** daalde met 1 % in 2015. Dit is in grote mate te wijten aan het Russisch embargo dat vooral de EU trof. Door het aansnijden van nieuwe exportmarkten kon de EU haar exportvolume op peil houden. De EU blijft verreweg de grootste exporteur van kaas en slaagt erin haar marktaandeel te behouden op 32 %. Het volume uitgevoerde kaas uit de EU blijft stabiel op 720.000 ton, na de piek in 2014 van 788.000 ton. De USA (+ 26 %) liet het voor het derde opeenvolgende jaar het grootste groeipercentage optekenen. Ook Japan (+ 6%) en Mexico (+14%) doen het goed.

De invoer door Rusland is op 2 jaar tijd met maar liefst 295.000 ton gedaald! Rusland was het belangrijkste invoerland maar verdwijnt nu uit de top-10. Het verlies van de uitvoer naar Rusland kon in 2015 nagenoeg volledig gecompenseerd worden. De top -3 van de grootste invoerders is in 2015 Japan (265.000 ton), de USA (180.000 ton) en Mexico (120.000 ton). Opvallend is de aangehouden groei in China.

De wereldhandel in **boter en butteroil** valt na een stijging met 4% in 2014 terug op het niveau 2013. Met 490.000 ton blijft Nieuw-Zeeland met voorsprong de belangrijkste uitvoerder. De EU-uitvoer groeide met 25 % naar 185.000 ton. Daarmee komt de EU op de tweede plaats. De USA kent een daling met maar liefst 68%. Als gevolg van een buitengewoon sterke vraag naar boter op de interne markt was er onvoldoende boter beschikbaar voor de export. Binnen de EU behoudt ons land naar de 4^e plaats inzake uitvoerders van boter naar derde landen na respectievelijk FR, NL en IRL. De uitvoer vanuit ons land steeg met 29%. IRL kende meer dan een verdubbeling.

De invoer van boter daalde aanzienlijk in Rusland (- 73 %) en Iran (-54 %). Positieve ontwikkelingen van de invoer waren er onder meer in Mexico (+ 71 %), Egypte (+25 %) en de Verenigde Arabische Emiraten (+ 39 %). Na het wegvallen van Rusland wordt China met 80.000 ton de belangrijkste invoerder van boter, gevolgd door Egypte (60.000 ton) en Saudi-Arabië (50.000 ton). De invoer in de EU daalt verder: - 35 % in 2014, - 29% in 2015.

Na forse stijgingen in 2013 en 2014 moest de wereldhandel in **volle melkpoeder** in 2015 een verlies van 5 % incasseren. Nieuw-Zeeland (- 3 %), goed voor een uitvoer van 1,35 mio ton, blijft onbedreigd leider. De EU blijft op 390.000 ton en ziet haar marktaandeel stijgen naar 16%. De nummer 3 qua uitvoer, Argentinië, moest 5 % prijsgeven. Met een stijging van 62% neemt Uruguay de vierde plaats over van Australië. Ons land verliest haar derde plaats binnen de EU mbt uitvoer naar derde landen. Dit is te wijten aan een stijging bij DK en UK.

De evolutie van de invoer in China kende een spectaculaire daling in 2014, nl. met bijna de helft tot een niveau van 370.000 ton. China blijft veruit de belangrijkste invoerder. Algerije behoudt de tweede plaats met een invoer van 215.000 ton (- 5%). Venezuela behoudt dank zij een toename met 44% de derde plaats.

2.2. EUROPESE UNIE

2.2.1. Toename melkaanvoer halveert

Melkaanvoer per lidstaat (kalenderjaren)

(1.000 ton)	2005	2013	2014	2015	% 15/14
België	3.022	3.474	3.689	3.956	7,2
Denemarken	4.451	5.025	5.113	5.270	3,1
Duitsland	27.380	30.315	31.389	31.495	0,3
Griekenland	735	652	619	612	-1,1
Spanje	5.940	6.305	6.651	6.793	2,1
Frankrijk	23.353	23.989	25.309	25.370	0,2
Ierland	5.060	5.585	5.818	6.593	13,3
Italië	10.897	10.701	11.037	11.037	0,0
Luxemburg	258	287	306	333	8,8
Nederland	10.479	12.213	12.468	13.326	6,9
Oostenrijk	2.619	2.933	3.062	3.102	1,3
Portugal	1.911	1.777	1.863	1.928	3,5
Finland	2.362	2.287	2.357	2.394	1,6
Zweden	3.163	2.868	2.931	2.921	-0,3
Verenigd Koninkrijk	14.038	13.691	14.804	15.200	2,7
10 nieuwe lidstaten van de uitbreiding van 2004					
Tsjechië	2.681	2.382	2.414	2.500	3,6
Estland	571	689	730	720	-1,4
Cyprus	145	157	164	162	-1,2
Letland	502	736	805	807	0,2
Litouwen	1.202	1.339	1.436	1.438	0,1
Hongarije	1.695	1.364	1.470	1.523	3,6
Malta	42	40	43	42	-2,3
Polen	8.612	9.865	10.566	10.874	2,9
Slovenië	507	517	532	554	4,1
Slovakije	968	827	844	865	2,5
3 nieuwe lidstaten van de uitbreiding van 2007					
Bulgarije	830	495	510	505	-1,0
Roemenië	1.068	879	995	916	-7,9
Kroatië	-	504	523	514	-1,7
EU-28	134.491	141.896	148.448	151.750	2,2
EU-25	132.593	140.018	146.420	149.815	2,3
EU-15	115.668	122.102	127.416	130.330	2,3
Nieuwe lidstaten-10	16.925	17.916	19.004	19.485	2,5

Bron: ZMB

Nadat in 2014 de melkaanvoer de grootste toename op 30 jaar tijd realiseerde , namelijk een stijging van 4,3% of + 6,1 miljard kg, wordt deze toename gehalveerd tot 2,2 % of 3,3 miljard kg. Waar in het eerste kwartaal van 2015 nog geremd werd inzake melkleveringen teneinde de overschrijding van het quotum in een aantal lidstaten te beperken , kwam er vooral in het vierde kwartaal een grote toename, nl. ongeveer 5%.

De grootste procentuele stijgers zijn IRL, NL en LUX. De toename van de melkleveringen in 2015 is voor de helft toe te schrijven aan 2 lidstaten , nl. Nederland (858 mio kg) en Ierland (775 mio kg). Voegen we er nog UK (+ 396 mio kg) en Polen (+308 mio kg) bij en we komen tot de vaststelling dat deze 4 lidstaten bijna 70% van de toename in 2015 realiseerden.

De stijging van de melkleveringen nauwelijks sterker in de lidstaten van Centraal- en Oost-Europa (EU-10 : + 2,5%) dan in de oude lidstaten van de EU-15 (+2,3%).

Slechts 7 van de 28 lidstaten kenden een daling van de melkleveringen. Deze dalingen waren meestal gering. Allen in Roemenië werd met bijna 8% een belangrijke daling genoteerd.

De melkaanvoer in het eerste kwartaal van **2016** in de EU -28 is ongeveer 5 % hoger dan in 2015. Deze sterke stijging is deels toe te schrijven aan de afremming die er in het eerste kwartaal van 2015 gebeurde. Normaal gezien zal de toename in de komende kwartalen lager uitvallen. Verwacht wordt dat de melkaanvoer in de EU in 2016 met zo'n 3 % zal stijgen.

Verschuivingen melkleveringen enigszins bijgesteld in 2014

Op het kaartje hierna wordt de evolutie van de melkleveringen binnen de EU in de periode 2005 – 2015 weergegeven. De ontwikkelingen in 2015 liggen niet volledig in lijn met de vroegere evoluties. Het wegvallen van de quota heeft vooral een effect in die landen die met quotumoverschrijdingen te maken hadden.

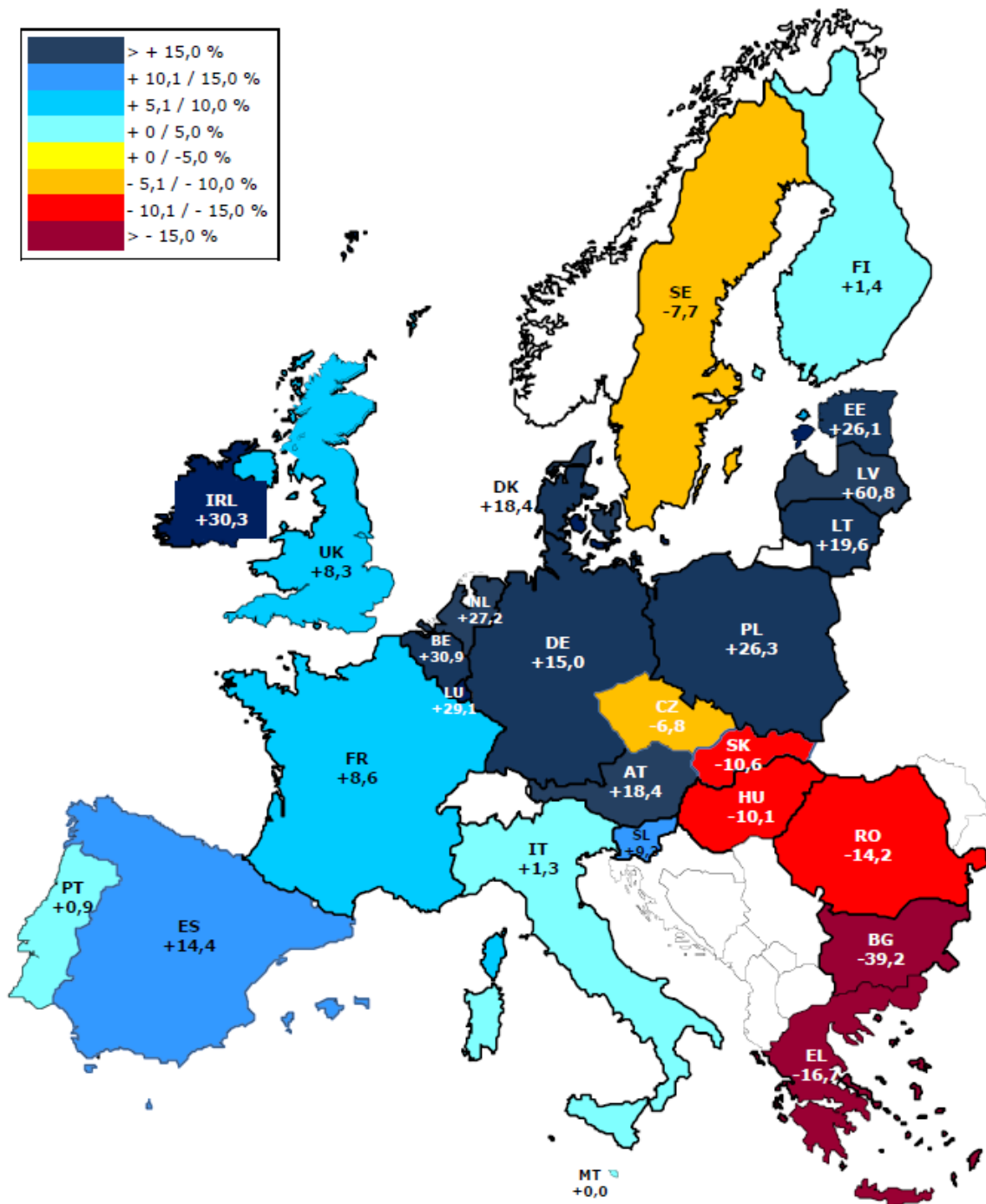
Over de betrokken periode is er in de EU-28 is er een toename met bijna 13 %. Dit gemiddelde verbergt evenwel grote individuele verschillen. Koploper blijft Letland met 61 % groei. Daarna volgen IRL, NL , Lux, P en Estland met 26% tot 30% toename. Ons land laat volgens de EU-cijfers een groei zien van 30% , maar dit klopt niet met de werkelijkheid. De toename in deze periode bedraagt 21%. Ons land behoort duidelijk tot de groeilanden.

Een aantal landen vertonen een toename die lager is dan het gemiddelde , zoals FR en UK. Een aantal andere lidstaten kennen nauwelijks evolutie , het betreft Italië , Portugal en Finland.

Relatief weinig lidstaten gaan erop achteruit. Het betreft vooral Midden – en Oost-Europese landen zoals Bulgarije en Roemenië , Slovakije, Hongarije en Tsjechië. Van de EU-15 gingen Griekenland en Zweden erop achteruit.

In absolute cijfers is er in de gehele EU een toename op 10 jaar tijd met ongeveer 17 mia kg melk, waarvan 10 mia in 2014 en 2015. Vier lidstaten realiseren 60% van de groei, nl. D (22%), NL (15%), P (12%) en FR (11%).

Melkleveringen in EU : 2015 t.o.v. 2005 (in %)

Aantal melkkoeien in de EU, december-telling

(1.000 koeien)	1983	2000	2011	2013	2014	2015 (1)	% 15/14	% 15/83
België	984	629	511	516	519	529	1,9	-46,2
Bulgarije	—	—	313	313	302	284	-6,0	—
Tsjechië	—	529	374	375	372	369	-0,8	—
Denemarken	1003	644	579	567	547	570	4,2	-43,2
Duitsland	8.472	4.564	4.190	4.268	4.296	4.285	-0,3	-49,4
Estland	—	131	96	98	96	91	-5,2	—
Griekenland	225	180	130	130	135	129	-4,4	-42,7
Spanje	1.861	1.141	798	844	845	844	-0,1	-54,6
Frankrijk	7.104	4.153	3.664	3.697	3.699	3.660	-1,1	-48,5
Ierland	1.628	1.153	1.036	1.082	1.128	1.240	9,9	-23,8
Italië	3.078	1.772	1.755	2.075	2.069	2.057	-0,6	-33,2
Kroatië	—	—	185	168	159	152	-4,4	—
Cyprus	—	24	24	25	25	26	4,0	—
Letland	—	205	164	165	166	162	-2,4	—
Litouwen	—	438	350	316	314	301	-4,1	—
Luxemburg	69	44	44	48	47	49	4,3	-29,0
Hongarije	—	296	252	250	255	251	-1,6	—
Malta	—	9	6	6	7	6	-14,3	—
Nederland	2.526	1.567	1.504	1.597	1.610	1.717	6,6	-32,0
Oostenrijk	995	621	527	530	538	539	0,2	-45,8
Polen	—	2.982	2.446	2.299	2.248	2.134	-5,1	—
Portugal	355	355	242	231	234	241	3,0	-32,1
Roemenië	—	—	1.170	1.169	1.188	1.177	-0,9	—
Slovenië	—	140	109	110	108	113	4,6	—
Slovakije	—	242	154	145	143	139	-2,8	—
Finland	650	358	282	282	283	282	-0,4	-56,6
Zweden	662	426	348	346	344	337	-2,0	-49,1
Verenigd Koninkrijk	3.333	2.339	1.800	1.817	1.883	1.939	3,0	-41,8
EU-28	—	—	23.053	23.469	23.560	23.623	0,3	—
EU-25	—	24.942	21.570	21.987	22.070	22.010	-0,3	—
EU-15	32.945	19.946	17.410	17.900	18.042	18.418	2,1	-44,1
Nieuwe lidstaten-10	—	4.996	3.975	3.764	3.709	3.566	-3,9	—

(1) Voorlopig

Bron: ZMP, Europese Commissie vanaf 1997

Het aantal melkkoeien in de EU-28 nam voor het eerst sedert een aantal decennia toe in 2012. Deze toename versterkte zich in 2013 (+1,3%), maar zwakt af in 2014 (+0,4%) en 2015 (+0,3 %). Dit fenomeen is uitsluitend afkomstig uit de EU-15, in de EU-10 daalt het aantal koeien verder. Ten opzichte van 1983 zijn er in de EU-15, 44 % of bijna 15 miljoen melkkoeien minder. Vooral in IRL en NI nam het aantal koeien in 2015 sterk toe. Ook DK, UK en ons land zagen het aantal melkkoeien toenemen.

2.2.2. Afvloeï aantal melkveebedrijven blijft stabiel in EU-27

Levering van het gemiddeld melkveebedrijf in de EU-lidstaten

2014/2015	Melkveebedrijven		Gemiddelde levering	
	aantal	evolutie (%)	ton	evolutie (%)
België	8.411	-3,1%	421	5,4%
Denemarken	3.444	-4,7%	1.477	4,8%
Duitsland	72.647	-4,9%	431	6,5%
Griekenland	3.351	-5,9%	181	4,7%
Spanje	17.678	-4,0%	376	7,4%
Frankrijk	66.662	-4,0%	376	6,5%
Ierland	18.430	-3,4%	316	6,6%
Italië	30.528	-3,4%	360	5,3%
Luxemburg	716	-2,1%	429	7,4%
Nederland	17.641	-1,2%	703	1,7%
Oostenrijk	33.322	-3,7%	91	5,6%
Portugal	6.093	-5,3%	309	10,0%
Finland	8.985	-4,1%	263	6,3%
Zweden	4.931	-2,0%	595	3,5%
Verenigd koninkrijk	13.531	-1,7%	1.097	6,7%
EU-15	306.370	-3,8%	414	6,1%
Tsjechië	1.811	-2,8%	1.588	7,1%
Estland	640	-9,4%	1.130	10,9%
Cyprus	204	-1,0%	784	1,4%
Letland	9.551	-3,4%	84	8,7%
Litouwen	33.472	-3,7%	43	9,2%
Hongarije	2.641	9,6%	599	2,1%
Malta	117	-2,6%	368	6,5%
Polen	130.263	-3,4%	81	7,5%
Slovakije	519	-2,5%	1.640	5,3%
Slovenië	6.170	-3,6%	86	6,2%
Bulgarije	6.855	-19,5%	68	19,1%
Roemenië	70.175	-15,1%	14	21,4%
EU-10	185.388	-3,3%	105	7,9%
EU-12	262.418	-6,9%	80	11,2%
EU-27	568.788	-5,2%	260	7,7%

Evolutie t.o.v. voorgaande campagne

Bron: Europese Commissie

De evolutie van het aantal melkveebedrijven in de EU-27 wordt sterk vertekend door de enorme verschuivingen in Bulgarije en Roemenië. Laten we deze 2 lidstaten buiten beschouwing dan bedraagt de afvloeï uit de melkveehouderij in 2014/15 3,6 %.

De daling van het aantal melkveebedrijven in de EU-15 is iets groter dan in de EU-10. In de EU-15 is het afvloeïpercentage ongeveer even groot als het jaar voordien, in de EU-10 neemt de daling af van 5,1% naar 3,3%.

Wat de ranking van de gemiddelde leveringsgrootte betreft valt België van de 6^e naar de 7^e plaats binnen de EU-15. Het verschil met D en LUX is miniem. De gemiddelde melklevering in 2014/15 in ons land is iets groter dan het gemiddelde van de EU-15.

2.2.3. Extra melk gaat naar kaas, melkpoeder en boter

Met de toename van de melkleveringen speelt de EU in op de groeiende mondiale vraag naar zuivel. De grote hoeveelheid extra melk in 2015 werd vooral verwerkt tot melkpoeder en boter. Niettemin steeg de kaasproductie ook, zij het in mindere mate dan in 2014. Condens, volle melkpoeder en consumptiemelk kennen een kleine daling qua productie. Opvallend is dat de gefermenteerde zuivelproducten opnieuw een toename realiseren.

Consumptiemelk kent een duidelijke terugval qua productie, vooral veroorzaakt door een daling van het verbruik. De uitvoer naar derde landen stijgt met 35% en is sedert 2005 meer dan verzesvoudigd. Niettemin is dit amper goed voor 2% van de productie.

Het intern verbruik van **kaas** groeit in 2015 met 1,4 %. Dit is een behoorlijk resultaat, gezien in de meerjarige ontwikkeling. In 2014 was er een vrij spectaculaire stijging met bijna 3 % maar in 2013 was slechts een stijging met 1% . In 2011 en 2012 kon slechts een groeivoet van 0,6 % gerealiseerd worden. Het verbruik per hoofd in de EU-28 stijgt van 18,2 kg naar 18.3 kg. Voor 2016 wordt 18.5 kg vooropgesteld.

De uitvoer van kaas naar derde landen bleef stabiel op 720.000 ton. Gezien het Russisch embargo dat nog voor 7 maanden meespeelt in de cijfers is dit een behoorlijke prestatie. De uitvoer naar Rusland daalde met maar liefst 150.000 ton na een daling in 2014 met 120.000 ton. Het uitvoeroverschot voor kaas herneemt licht van 645.000 ton in 2014 naar 650.000 ton in 2015. Dit is te wijten aan de gedaalde invoer uit derde landen. Waar in 2013 kaas bijna de helft van het uitvoersaldo van melk van de EU voor zijn rekening nam is dit gedaald tot iets meer dan een derde. De EU voert in 2015 netto ongeveer 17.5 mia liter melkequivalenten uit .

Voor 2016 wordt een toename van de productie met 1% voorspeld, uitgaande van een verlenging van het Russisch invoerembargo. De uitvoer zou verder met 3% dalen. De concurrentie op de wereldmarkt is sterk en komt voornamelijk uit NZ.

De laatste jaren zit de productie van **boter** terug in de lift. Dat is in 2015 niet anders. Dit heeft vooral te maken met het intern verbruik dat voor het vijfde opeenvolgende jaar gestegen is. In 2015 kon ook de uitvoer aanzienlijk stijgen. Hierdoor kon de productie met ruim 3% stijgen. In 2016 zou de productie trager toenemen.

De productie van **magere melkpoeder** stijgt verder (+ 6,5%) na de enorme boost in 2014. Op 10 jaar tijd is de productie met de helft toegenomen. De uitvoer kon na de spectaculaire stijging in 2014 (+ 60%) verder groeien met zo'n 6%. Bij het intern verbruik kon een sterke toename gerealiseerd worden bij het kalvervoeder (+17%), terwijl ook de menselijke voeding verder stijgt (+6%). Opvallend is de belangrijke stijging van de voorraden. Voor 2016 wordt een verdere toename in productie verwacht. Helaas kan de uitvoer niet volgen en loopt de voorraadvorming, waarvan een flink deel in interventie verder op.

Bij **volle melkpoeder** blijven productie en uitvoer nagenoeg stabiel, de interne vraag loopt wat terug. Voor 2016 wordt evenwel een terugval verwacht.

Het intern verbruik en de productie van **yoghurt en gefermenteerde melkproducten** zijn in 2015 opnieuw gestegen. De uitvoer kent een lichte terugval.

Productie en aanwending van zuivelproducten in de EU-15 en EU-28

(1.000 ton)	1995 EU-15	2005 EU-25	2013 EU-28	2014 EU-28	(1) 2015 EU-28	(2) %15/14 EU-28	2016 (2)
BOTER							
Productie (a)	1.827	2.137	2.090	2.190	2.265	3,4	2.220
Invoer	72	86	42	50	24	-52,0	25
Uitvoer	228	342	128	148	185	25,0	180
Voorraad wijziging	-32	-59	+100	+120	+120	0,0	+180
Aanwending	1.703	1.940	2.014	2.072	2.104	1,5	2.025
- menselijke voeding	1.219	1.462	2.014	2.072	2.104	1,5	2.025
- gesubsidieerd verbruik	484	478	0	0	0	0,0	0
KAAS							
Productie	6.607	8.584	9.584	9.678	9.808	1,3	9.900
Invoer	84	103	75	77	61	-20,8	50
Uitvoer	528	546	788	721	720	-0,1	700
Extra - smeltkaas		+262	+245	+225	+220	-2,2	200
Verbruik	6.153	8.402	9.116	9.288	9.419	1,4	9.430
CONDENS							
Productie	1.300	1.181	1.140	1.165	1.140	-2,1	-
Invoer	0	1	1	1	1	0,0	-
Uitvoer	338	200	251	302	334	10,6	-
Voorraadverandering	+5	0	0	0	0		-
Aanwending	957	982	890	864	807	-6,6	-
NIET-MAGERE MELKPOEDER							
Productie	946	858	790	814	806	-1,0	780
Invoer	8	2	3	1	4	300,0	3
Uitvoer	596	490	374	390	390	0,0	360
Voorraadverandering	+5	0	-10	0	-10	-	0
Aanwending	353	370	429	425	411	-3,3	423
MAGERE MELKPOEDER							
Productie	1.270	1.114	1.222	1.551	1.652	6,5	1.770
Invoer	43	7	5	2	3	50,0	5
Uitvoer	376	194	407	648	684	5,6	650
Voorraadverandering	-100	-43	0	+18	+60	233,3	+225
Aanwending	1.036	970	783	800	860	7,5	900
- menselijke voeding	442	600	663	680	720	5,9	740
- kalvervoeder	594	370	120	120	140	16,7	160
CONSUMPTIEMELK							
Productie (b)	29.763	33.497	31.828	31.638	31.244	-1,2	-
Invoer	—	1	20	8	1	-87,5	-
Uitvoer	—	104	373	448	603	34,6	-
Verbruik	—	33.295	31.475	31.198	30.642	-1,8	-
GEFERMENTEERDE PRODUCTEN							
Productie (b)	—	9.577	9.462	9.311	9.416	1,1	-
Invoer	—	10	8	7	5	-28,6	-
Uitvoer	—	61	175	159	155	-2,5	-
Verbruik	—	9.526	9.295	9.159	9.267	1,2	-

(1) Voorlopig/Raming

(2) Schatting

(a) Inclusief butteroil, omgerekend naar boter

(b) Inclusief karnemelk

—: niet beschikbaar

Bron: AMI/ZMB

2.2.4. Zelfvoorzieningsgraad neemt verder toe

In 2013 was de zelfvoorzieningsgraad in melk van de EU voor het eerst in 6jaar tijd afgenomen. Dit had vooral te maken met de forse stijging van het intern verbruik en de daling van de uitvoer. In 2014 en 2015 neemt de zelfvoorzieningsgraad duidelijk toe. In 2015 werd 3,3 mia kg extra melk geleverd. Het intern verbruik steeg met 2 mia kg melkequivalenten. Er werd slechts 0,5 mia kg meer uitgevoerd, terwijl de invoer met 0,1 daalde. Daarnaast was er een toename van de voorraden van ongeveer 0,7 mia kg melk.

Kijken we terug op de laatste 8 jaar, 2007 -2015. De melkaanvoer nam toe met 18,6 mia kg. Daarvan is 10,7 mia kg extra verbruikt in de EU. Tevens is ook 5,1 mia kg meer uitgevoerd. Verder is de invoer met 2,1 mia kg melkequivalenten gedaald. Op 8 jaar tijd is de zelfvoorzieningsgraad toegenomen van 109 naar 114 %.

Melkbalans EU

in miljoen ton	2007 EU-25	2010 EU-27	2012 EU-27	2013 EU-28	2014 EU-28 (2)	2015 EU-28 (2)
Melkleveringen	133,1	135,7	140,0	141,9	148,4	151,7
Invoer (1)	3,0	1,4	1,0	1,1	1,0	0,9
Uitvoer (1)	13,3	14,9	16,9	15,5	17,9	18,4
Voorraadwijziging (1)	+0,7	-2,0	-0,8	-0,2	0,7	1,4
Verbruik (1)	122,1	124,2	125,0	127,7	130,8	132,8
Verbruik per hoofd	246,5	248,9	250,1	252,7	258,2	261,4
Zelfvoorzieningsgraad (%)	109,2	109,3	112,0	111,2	113,4	114,2

(1) In melkequivalenten

(2) Voorlopig / prognose

Bron : AMI

2.2.5. Zuivelbeleid

In 1992 beslisten de Europese landbouwministers om het EU-landbouwbeleid drastisch te hervormen. Het markt- en prijsbeleid, waarmee hogere prijzen werden gegarandeerd in de EU dan op de wereldmarkt werd vervangen door een beleid van lagere, (wereld)marktgeoriënteerde prijzen aangevuld met rechtstreekse inkomensvoelagen. In 1992 werd gestart met de granen en het rundvlees. Pas in 2003 werd deze fundamentele beleidshervorming doorgevoerd in de zuivelsector via het akkoord van Luxemburg.

2.2.5.1. De hervorming van Luxemburg in 2003

Op 26 juni 2003 beslist de EU-Landbouwraad tot een drastische hervorming van het Europees zuivelbeleid. De MTR bevatte o.m. de volgende belangrijke elementen :

- Een daling van de interventieprijzen
- Een beperking van de publieke interventie voor boter en magere melkpoeder
- De quota werden verlengd tot 31 maart 2015 en bovendien verhoogd
- Een inkomenscompensatie voor de melkveehouders, ontkoppeld vanaf 31.03.2007
- .....

Hieronder vindt u de evolutie van de interventieprijzen voor boter en magere melkpoeder.

Interventieprijz vanaf (euro/100 kg)	Hervorming	
	Boter	Mmp
01.07.1995	328,20	205,52
01.07.2004	305,23	195,24
01.07.2005	282,44	184,97
01.07.2006	259,52	174,69
01.07.2007	246,39	174,69
Index 01.07.2007 (01.07.03 = 100)	75,1	85,0

De interventieprijzen voor de magere melkpoeder in de bovenstaande tabel gelden voor een minimaal eiwitgehalte vastgelegd op 35,6 % van het niet vette droge stofgehalte. Op 1 januari 2008 heeft de Commissie een standaardisatie toegestaan op 34 % van het eiwitgehalte van melkpoeder en de interventiekwaliteit werd op dit niveau vastgelegd. De interventieprijz voor magere melkpoeder is bijgevolg aangepast op 169,80 euro.

De prijsgarantie geboden door het interventiemechanisme wordt beperkt in de tijd en tot vastgestelde hoeveelheden.

Het interventiemechanisme voor boter wordt op dezelfde wijze ingesteld als voor magere melkpoeder:

- Er wordt een plafond vastgesteld, eens dit plafond bereikt wordt de interventie ofwel stilgelegd ofwel wordt een tenderingsysteem ingesteld dat toelaat om de interventieprijz verder te laten dalen.
- De periode voor interventie is beperkt tot 1 maart – 31 augustus.

Sedert 2008 bedraagt het plafond voor de aankoop van boter in interventie 30.000 ton. Boter wordt slechts aan 90 % van de interventieprijz opgekocht. Voor magere melkpoeder blijft het plafond vastgesteld op 109.000 ton.

Gezien de slechte situatie van de zuivelmarkt in 2009, heeft de Commissie besloten om de publieke interventie voor boter en magere melkpoeder te verlengen tot na 31 augustus 2009. Maar door de afwezigheid van het Europese Parlement (naar aanleiding van de verkiezingen) gebeurde dit in twee stappen. Gezien de hoogdringendheid, werd er een eerste Verordening aanvaard. Deze verlengde de interventie met 3 maanden, van 1 september tot 30 november 2009. In november 2009 verscheen er een tweede verordening die de interventieperiode 2009 voor boter en magere melkpoeder verlengde tot 28 februari 2010, ofwel de opening van de interventieperiode 2010. Deze Verordening voorziet ook de mogelijkheid van een nieuwe verlenging, door middel van een procedure van openbare inschrijving, na 31 augustus 2010, indien nodig tot 28 februari 2011.

Verlenging en toename melkquota

De Hervorming van Luxemburg verlengde de quota met 7 campagnes, namelijk tot 31.03.2015. Daarna zijn er geen quota meer. De Hervorming voorzag voor de oude lidstaten 3 jaarlijkse verhogingen van het totale quotum (melkerijleveringen en rechtstreekse verkoop samen) met 0,5 % en dit vanaf 1 april 2006. In maart 2008 besliste de Raad tot een extra verhoging van het quotum van alle lidstaten met 2 %.

Aangezien de richtprijz voor melk afgeschaft werd, kan de superheffing niet langer als een percentage van de richtprijz gedefinieerd worden en moet deze heffing afzonderlijk vastgesteld worden. Sinds 2007 bedraagt de superheffing 27,83 euro/100 kg.

2.2.5.2. De Health Check in 2008

Met de Health Check wilde de EU evalueren of het beleid nog op het juiste spoor zat en of er niet kon vereenvoudigd en gemoderniseerd worden. Op 20 november 2008 werd een akkoord bereikt over de Health Check van het Gemeenschappelijk landbouwbeleid. De belangrijkste elementen voor de zuivelsector worden hierna opgesomd.

- "Soft landing" : om het wegvallen van het regime van de melkquota voor te bereiden (afschaffing voorzien in 2015), werd er een verhoging aanvaard van het Europese melkquotum van 1 % per jaar in 2009, 2010, 2011, 2012, en voor de campagne 2013/2014.
- Tussentijdse evaluaties : 2 tussentijdse rapporten van de Commissie zullen de situatie van de sector evalueren ten laatste in december 2010 en december 2012. In het kader van deze evaluaties, zal de uitbreiding van de quota herzien kunnen worden.
- Halvering van de vetcorrectiecoëfficiënt : vanaf de campagne 2009/2010, wordt de vetcorrectiecoëfficiënt verminderd van 0,18 naar 0,09 voor de zuivelproducenten bij wie het gemiddelde vetgehalte van de leveringen boven de referentie ligt. Voor de anderen blijft de coëfficiënt van 0,18 onveranderd.
- Steun aan de privé-opslag van boter : het huidige systeem blijft behouden. Er komt geen tenderingsysteem.
- De interventie maatregelen die van kracht zijn in de melksector blijven behouden. De maximale hoeveelheden zijn vastgelegd op 30.000 ton voor boter, en 109.000 ton voor magere melkpoeder.

2.2.5.3. Het zuivelpakket

Het EU-zuivelpakket trad in voege in 2012. Het zuivelpakket kwam er na onvrede vanuit de melkveehouderij als gevolg van de zeer slechte melkprijzen in de eerste 3 kwartalen van 2009. De landbouwministers beslisten in oktober 2009 om een expertengroep van hoog niveau op te richten die oplossingen moest uitwerken voor de langere termijn.

Niettegenstaande heel wat tegenstellingen tussen de lidstaten kwam de groep experts op hoog niveau in juni 2010 met haar aanbevelingen. De belangrijkste zijn :

- Het bevorderen van het gebruik van contracten : om het aanbod beter op de vraag af te stemmen
- Producentengroeperingen krijgen een uitzondering op de concurrentiewetgeving : dit moet leiden tot meer onderhandelingsmacht voor de melkveehouders
- Het stimuleren van interprofessionele organisaties
- Meer markttransparantie

Het zuivelpakket bevat finaal de volgende elementen :

1. Lidstaten kunnen beslissen om het gebruik van contracten verplicht te maken bij de verkoop van rauwe melk aan de zuivelindustrie. In dat geval moeten een aantal elementen verplicht opgenomen worden in het contract, zoals de duur, het volume en de kwaliteit en de timing van de leveringen. Tevens moet de melkprijs opgenomen zijn: ofwel een vastgestelde statische prijs ofwel een prijs die varieert op basis van een aantal factoren opgesomd in het contract, zoals bvb marktindicatoren. Alle elementen van het contract worden vrij onderhandeld.
2. Via producentengroeperingen, tot maximaal 33 % van de nationale of 3,5 % van de Europese melkproductie, kunnen melkveehouders samen onderhandelen over de melkprijs. Dit is een belangrijke uitzondering op de concurrentiewetgeving, waardoor melkveehouders meer onderhandelingsmacht kunnen krijgen. Deze producentengroeperingen moeten voorafgaand door de overheid erkend worden.
3. Het oprichten van interprofessionele organisaties wordt bevorderd. Zij bevatten minstens 2 schakels van de keten, bestaande uit melkveehouders, zuivelindustrie, retail en verbruikers. Zij kunnen marktinformatie verzamelen, standaardcontracten opstellen, generieke promotie voeren, ...
4. De kopers van melk worden verplicht om maandelijks het volume gekochte melk mee te delen aan de overheid. Dit is nu reeds het geval in het kader van de quotaregeling.

Het voorstel van de commissie bevat een uitzondering voor de coöperaties, die in feite producentenorganisaties zijn. De coöperaties staan in voor de ophaling en verwerking van ongeveer 58 % van de melk in de EU.

De zuivelindustrie kan zich vinden in de interprofessionele organisaties alsook in de voorgestelde markttransparantie. De zuivelindustrie is voorstander van contracten maar op vrijwillige basis. Tevens is een verregaande standaardisering van contracten op wettelijk vlak veel te stringent. Het assortiment zuivelproducten, de klanten en de afzetgebieden van de zuivelgroepen lopen zo sterk uiteen dat een standaardisering van contracten onmogelijk is en verlamvend zou werken. De zuivelindustrie staat kritisch tegenover een grotere onderhandelingsmacht voor de melkveehouders in de mate dat niet voorzien is in een verbeterde onderhandelingsmacht voor de zuivelindustrie ten opzichte van haar afnemers :

- De concurrentie mag niet verstoord worden.
- De zuivelindustrie heeft zelf te maken met sterk geconcentreerde afnemers. Het voorstel van de Commissie heeft alleen betrekking op de eerste 2 schakels van de keten. Politici willen bovendien dat de prijzen aan de consument zo laag mogelijk blijven en gedogen de sterke machtspositie van de retail. De zuivelindustrie dreigt tussen hamer en aambeeld terecht te komen : hogere prijzen voor de melkveehouders en toch lage prijzen aan de consument.
- Zuivelbedrijven die via concentratie een grotere onderhandelingsmacht met hun klanten willen opbouwen moeten zich onderwerpen aan de strenge eisen van de nationale en Europese concurrentieautoriteiten.

2.2.5.4. Toepassing van het zuivelpakket in ons land

Het zuivelpakket is een regionale bevoegdheid. In beide landsdelen werden de Besluiten van de Regering en de Ministeriële Besluiten die de toepassingsmodaliteiten van het Zuivelpakket gepubliceerd in 2013. Contracten zijn vrijwillig in beide regio's en tevens legt de wetgeving een aantal voorwaarden op waaraan producentenorganisaties moeten voldoen om erkend te worden. In Vlaanderen bedraagt het minimum aantal leden 40, voor de biologische melkveehouderij is dat 10. In Vlaanderen is inmiddels 1 coöperatie erkend als producentenorganisatie. In Wallonië moet een producentenorganisatie minstens 20 leden tellen om erkend te worden.

In Vlaanderen zijn er momenteel 2 producentenorganisaties erkend, in Wallonië geen.

2.2.5.5. Het hervormde landbouwbeleid na 2014

Eind juni 2013 bereikten de Landbouwrap, EU-Parlement en de Commissie een politiek akkoord over een hervorming van het landbouwbeleid in de EU. De nieuwe teksten werden in december 2013 gepubliceerd. De hervorming bevat 4 grote delen :

1. De directe inkomenssteun : convergentie tussen de lidstaten, vergroening, jonge landbouwers, actieve landbouwers.
2. Marktmaatregelen
3. Plattelandsontwikkeling
4. Horizontale en financiële bepalingen

Een voorstel van het EU-parlement om een vorm van productiebeperking in te voeren in de zuivelsector in slechte tijden werd niet weerhouden. Alle elementen van het Zuivelpakket zijn in het hervormde landbouwbeleid overgenomen. Nieuw is dat de uitbreiding van regels in de zuivelsector voor producentenorganisaties en interbrancheorganisaties mogelijk wordt.

De belangrijkste wijziging in de marktmaatregelen van het zuivelbeleid is het feit dat de private opslag voor boter niet langer een vast gegeven is. De Commissie beslist elk jaar of de private opslag plaatsvindt. Er is ook in een optionele private opslag voor magere melkpoeder voorzien.

De maatregelen inzake publieke voorraden en opkoop (interventie) blijven behouden, alsook het niveau van de interventieprijzen voor boter en magere melkpoeder. Het plafond voor de inkoop van boter in interventie wordt verhoogd van 30.000 naar 50.000 ton.

2.2.5.6. Opnieuw openbare voorraden gevormd

Na de volledige afbouw van de interventievoorraad voor magere melkpoeder in 2006 kon ook de botervoorraad in 2007 tot nul herleid worden. De interventievoorraden bleven leeg in het kalenderjaar 2008. Dit was een zeer uitzonderlijke situatie : 2008 was sedert 10 jaar het eerste jaar zonder aanbod in interventie, het was sedert meer dan 25 jaar het eerste zonder publieke voorraad. Begin 2009 werd eerst boter en daarna terug melkpoeder in openbare voorraad genomen. Waar de botervoorraad reeds in 2010 afgebouwd was duurde dit tot 2012 voor de magere melkpoeder.

Sedert juli 2015 werd opnieuw magere melkpoeder aangeboden ter interventie. Aan het eind van 2015 bedroeg de openbare voorraad aan **magere melkpoeder** 29.000 ton. In april 2016 werd de maximum limiet van 109.000 ton bereikt. Na een tender werd de beslissing van de Landbouwrap om de limieten tijdelijk te verdubbelen op 19 april van kracht. Voor magere melkpoeder kan dus 218.000 ton aan vaste prijs ingeleverd worden. De verwachting is dat deze hoeveelheid eind mei 2016 zal bereikt worden. Daarna zal opnieuw de procedure via tenders in werking treden.

Overzicht van de publieke voorraad magere melkpoeder

(1.000 ton)	2000	2005	2011	2013	2014	2015
Stocks per 1 januari	180,0	62,8	191,0	0,0	0,0	0,0
Opgekocht	0,0	2,9	0,0	0,0	0,0	30,0
Verkocht	180,0	58,1	137,0	0,0	0,0	1,0
Stocks op 31 december	0,0	7,6	54,0	0,0	0,0	29,0

Vanaf 1995: EU-15; vanaf 2004: EU-25

Bron: Office de l'Elevage/Europese Commissie

De openbare voorraad **boter** is in 2007 volledig afgebouwd. Sedert de hervorming geldt de nieuwe opkoopregeling. Vanaf 1 maart kan aangekocht worden aan 90 % van de interventieprijs met een limiet van 50.000 ton en met een opkoopperiode beperkt van 1 maart tot 31 augustus. Eens het plafond bereikt is kan de Commissie overgaan tot aankoop via tendering.

In 2015 werd geen boter ingeleverd in interventie. Ook hier geldt vanaf 19 april 2016 de tijdelijke verdubbeling van de limiet , nl. van 50.000 naar 100.000 ton. In 2016 is tot aan de redactiedatum van dit rapport , nl. einde mei, geen boter in interventie aangeboden.

Overzicht van de publieke voorraad boter

(1.000 ton)	2000	2005	2011	2013	2014	2015
Stocks per 1 januari	54,9	160,4	2,0	0,0	0,0	0,0
Opgekocht	42,1	36,4	0,0	0,0	0,0	0,0
Verkocht	33,4	75,7	1,0	0,0	0,0	0,0
Stocks op 31 december	63,6	121,1	1,0	0,0	0,0	0,0

Vanaf 1995: EU-15; vanaf 2004: EU-25

Bron: Office de l'Elevage/Europese Commissie

De private opslag kende de laatste jaren een vrij groot succes. Om de effecten van het Rusland-embargo te milderen heeft de Commissie beslist om de private opslag het hele jaar door open te stellen en uit te breiden met magere melkpoeder.

Private opslag van boter

(1.000 ton)	EU	België
1986	164	20
1990	201	45
1991	116	41
1992	192	34
1993	162	20
1994	166	25
1995	146	16
1996	202	22
1997	139	19
1998	176	16
1999	198	24
2000	180	27
2001	207	23
2002	172	19
2003	175	19
2004	126	17
2005	147	18
2006	118	17
2007	124	11
2008	161	13
2009	138	14
2010	83	8
2011	106	10
2012	131	11
2013	89	8
2014	21	3
2015	141	11
15/05/2016	80	6

Vanaf 1995: EU-15; vanaf 2004: EU-25
Bron: Europese Commissie

Private opslag van magere melkpoeder

(1.000 ton)	EU	België
2014	17	0
2015	52	4
15/05/2016	21	5

Bron: Europese Commissie

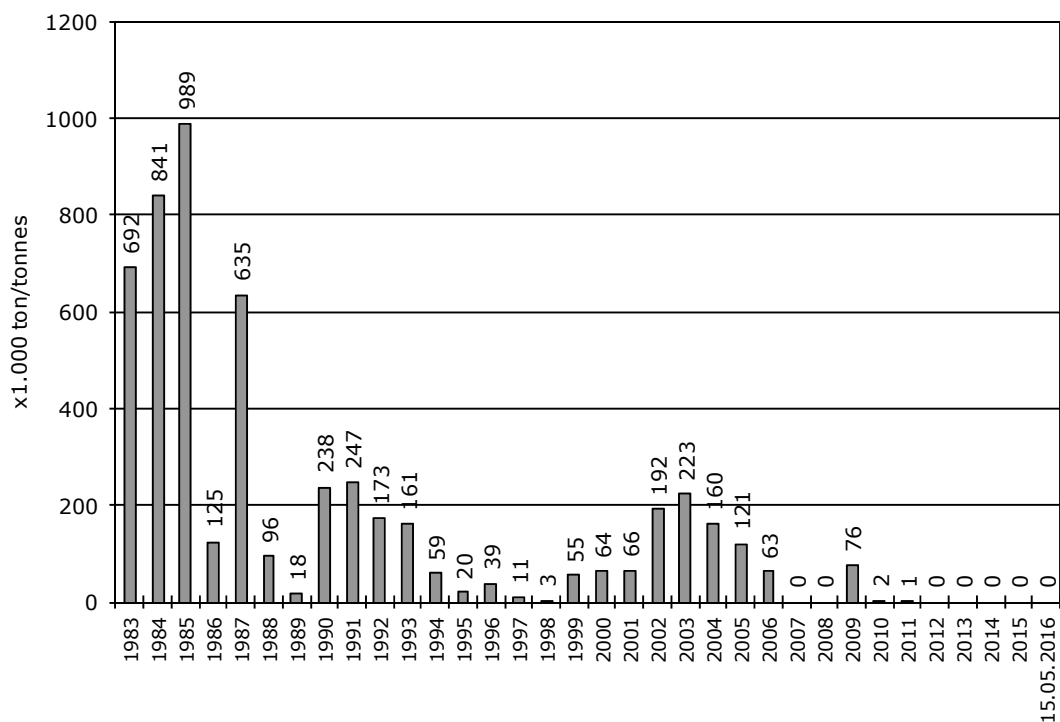
Interventieaankopen door de EU

(1.000 ton)	Boter	Magere melkpoeder
1986	655,0	602,0
1987	368,0	54,0
1988	25,0	0,0
1989	0,0	0,0
1990	250,0	337,0
1991	174,0	199,0
1992	48,0	0,0
1993	32,0	11,0
1994	21,0	59,0
1995	0,1	0,0
1996	40,0	127,0
1997	3,0	34,0
1998	2,9	102,6
1999	54,4	93,2
2000	44,1	0,0
2001	38,9	0,0
2002	159,8	152,8
2003	41,1	111,8
2004	29,8	21,3
2005	36,4	5,3
2006	61,7	1,1
2007	0,4	0,0
2008	0,0	0,0
2009	83,2	282,6
2010	0,0	0,0
2011	0,0	0,0
2012	0,0	0,0
2013	0,0	0,0
2014	0,0	0,0
2015	0,0	30,0

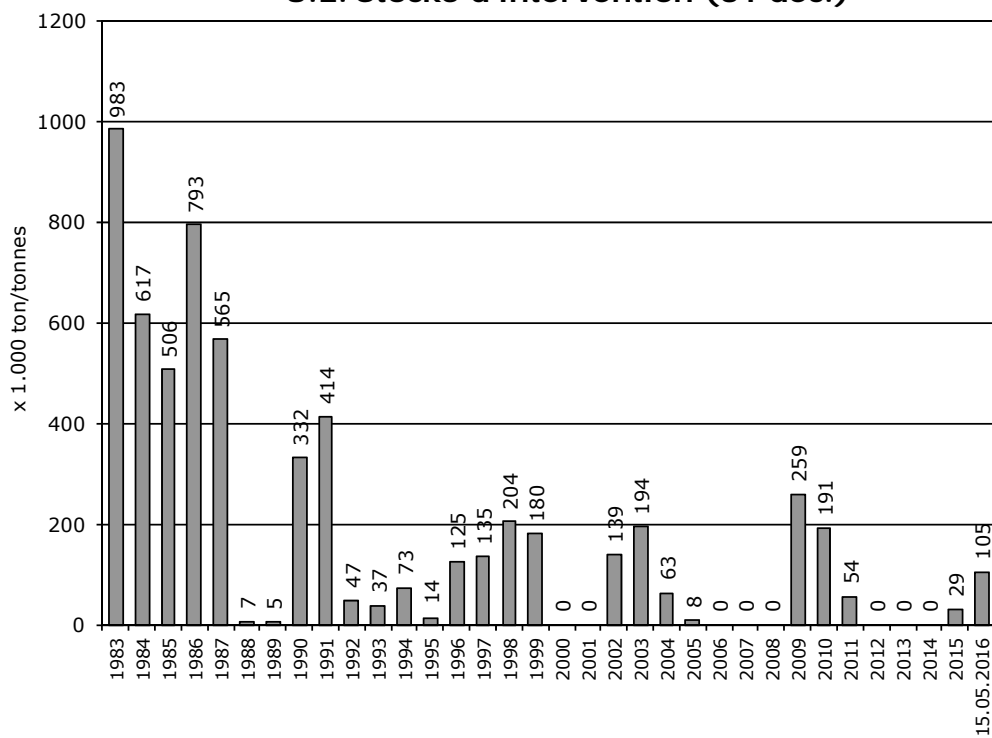
Bron: Europese Commissie

Boter/Beurre
E.U.-Interventievoorraad (31 dec.)
U.E. Stocks d'intervention (31 déc.)

Mager Melkpoeder/Lait écrémé en poudre
E.U. Interventievoorraad (31 dec.)
U.E. Stocks d'intervention (31 déc.)

2.2.5.7. Zuiveluitgaven

De uitgaven voor de zuivelsector in 2015 zijn heel laag. Er zijn geen restituties, er is geen interne marktsteun, behalve de schoolmelkregeling en de private opslag voor boter en magere melkpoeder. Daarnaast is er ook de interventie van magere melkpoeder sedert augustus.

De begrotingen voor de toekomst zijn extreem laag. Dit heeft te maken met de omslag naar rechtstreekse inkomensondersteuning. Vanaf 2008 is de inkomensloeslag wegens ont koppeling niet meer opgenomen in de zuivelbegroting.

Met betrekking tot 2016 is een bedrag van 460 mio euro opgenomen onder de post "andere" . Het betreft enerzijds 430 mio euro crisissteun , die ook bestemd is voor andere sectoren en anderzijds 30 mio euro humanitaire hulp.

EU-begroting zuivel

(miljoen Ecu/Euro)	Uitgaven	Uitgaven	Uitgaven	Uitgaven	Uitgaven	Begroting
	EU-25	EU-27	EU-27	EU-27	EU-27	EU-27
	2005	2011	2013	2014	2015	2016
TOTAAL	2.610	5	70	71,7	96,4*	567
waarvan						
Restitutie boter en boterolie	513	0	0	0	0	0
Restitutie magere melkpoeder	67	0	0	0	0	0
Restitutie kaas	159	0	0	0	0	0
Restitutie andere zuivelproducten	401	5,4	0,1	0	0	0
Totaal restituties	1.140	5,4	0,1	0	0	0
Magere melkpoeder - opslag	-59	-73	0	0	0,73	17
Overige maatregelen mmp	283	—	0	0	0	0
Totaal interne steun magere melk	224	-73	0	0	0,73	17
P.o. boter	30	8,3	7,1	4,1	2,7	15
Publieke opslag	-26	0	0	0	0	0
Overige maatregelen boter	283	0	0	0	0	0
Totaal interne steun boter	227	8,3	7,1	4,1	2,7	15
Opslag kaas	31	0	0	0	0	-
Schoolmelk	64	64,2	63,2	67,6	73,3	75
Andere	2	0	0,1	0	42	460
Opbrengsten	-447	—	-80,2	-48,3	-409,6	-810
Directe betalingen	943	—	—	—	—	—
Extra betalingen (1)	426	—	—	—	—	—
Totaal excl. directe betalingen	1.369	—	—	—	—	—

(1) Nationale enveloppe

* : begroting

—: niet beschikbaar

Bron: Europese Commissie

Aandeel zuivel in EU-landbouwuitgaven

(miljoen Ecu/Euro)	Uitgaven zuivel	Uitgaven landbouw	Aandeel zuivel (%)
1984	5.442	18.331	29,7
1990	4.956	26.831	18,5
1991	5.637	32.222	17,5
1992	4.007	31.871	12,6
1993	5.222	34.975	14,9
1994	4.259	32.970	12,9
1995	4.038	33.376	12,1
1996	3.582	34.521	10,4
1997	3.104	40.675	7,6
1998	2.706	38.748	7,0
1999	2.597	39.541	6,6
2000	2.644	40.395	6,5
2001	1.988	42.083	4,7
2002	2.435	43.233	5,6
2003	2.872	44.412	6,5
2004 (1)	2.061	44.761	4,6
2005 (1)	2.610	52.958	4,9
2006 (1)	2.527	54.226	4,7
2007 (2)	638	52.026	1,2
2008 (2)	148	54.972	0,3
2009 (2)	371	52.191	0,7
2010 (2)	529	55.142	1,0
2011 (2)	5	55.916	0,0
2012 (2)	91	55.699	0,2
2013 (2)	70	58.467	0,1
2014	72	57.775	0,1
2015 (*)	96	57.285	0,2
2016 (3) (*)	567	-	-

(1) Voor EU-25

(2) Voor EU-27

(3) incl. enveloppe crisismaatregelen van 430 mio euro, ook bestemd voor andere sectoren

(*) Voorlopig

Bron: Europese Commissie

2.3. BELGIË

2.3.1. Meer melkkoeien

De stijging in het aantal melkkoeien sinds 2012, heeft zich verder gezet in 2015, aan 1,5 % nationaal gesproken, terwijl tegelijkertijd het aantal zoogkoeien daalde met -0,9%. Maar deze globale evolutie maskeert de verschillende ontwikkelingen in de regio's. In Vlaanderen groeide de melkveekudde met 4,0% terwijl die opnieuw daalt in Wallonië (-2,1%) na een stabilisering in 2014. In 30 jaar tijd is het aantal melkkoeien gehalveerd in België.

Aantal koeien en melkveehouders per landsgedeelte

	1984	2000	2005	2014	2015	% 15/14
a) BELGIE						
Melkkoeien	993.871	593.788	522.906	499.926	507.390	1,5
Zoogkoeien	<u>160.566</u>	<u>508.857</u>	<u>483.276</u>	<u>449.114</u>	<u>444.970</u>	<u>-0,9</u>
TOTAAL	1.154.437	1.102.645	1.006.182	949.040	952.360	0,3
Melkveehouders	47.053	17.639	15.181	-	-	-
Bedrijven met zoogkoeien	14.729	22.766	20.756	-	-	-
b) VLAANDEREN						
Melkkoeien	533.875	327.067	292.958	292.493	304.304	4,0
Zoogkoeien	<u>43.438</u>	<u>182.913</u>	<u>176.354</u>	<u>183.051</u>	<u>182.143</u>	<u>-0,5</u>
TOTAAL	577.313	509.980	469.312	475.544	486.447	2,3
Melkveehouders	27.663	9.961	8.862	-	-	-
Bedrijven met zoogkoeien	7.004	11.927	11.245	-	-	-
c) WALLONIE						
Melkkoeien	459.831	266.657	229.948	207.151	202.825	-2,1
Zoogkoeien	<u>117.106</u>	<u>325.880</u>	<u>306.922</u>	<u>265.992</u>	<u>262.715</u>	<u>-1,2</u>
TOTAAL	576.937	592.537	536.870	473.143	465.540	-1,6
Melkveehouders	19.382	7.676	6.316	-	-	-
Bedrijven met zoogkoeien	7.722	10.836	9.507	-	-	-
d) BRUSSELS GEWEST						
Melkkoeien	165	64	71	282	261	-7,4
Zoogkoeien	<u>22</u>	<u>64</u>	<u>63</u>	<u>71</u>	<u>112</u>	<u>57,7</u>
TOTAAL	187	128	134	353	373	5,7
Melkveehouders	10	2	3	-	-	-
Bedrijven met zoogkoeien	3	3	4	-	-	-

Bron: FOD Economie/ADSEI, op basis van de gegevens van Sanitel vanaf 2013

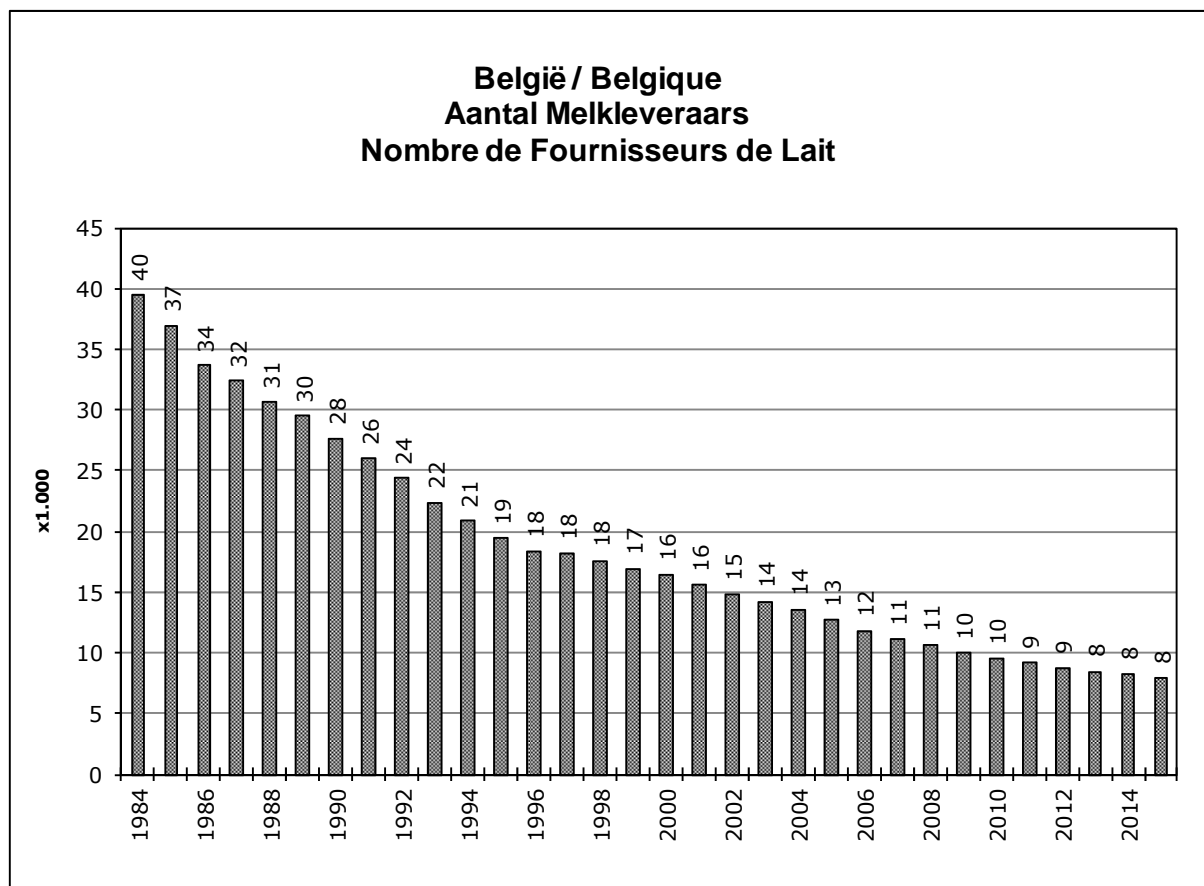
- : niet beschikbaar

2.3.2. Daling van het aantal melkleveraars

Net zoals in andere subsectoren van de landbouw daalt het aantal melkleveraars, in 2015 met 4%.

	Vlaanderen	Wallonië	België
December 2014	4.916	3.335	8.251
December 2015	4.759	3.151	7.910
Vershil (%)	-3,2	-5,5	-4,1
April 2015	4.844	3.282	8.126
April 2016	4.680	3.128	7.808
Vershil (%)	-3,4	-4,7	-3,9

Op basis van de maandelijkse statistieken van de Interprofessionele Organismen met betrekking tot de melkwaliteit, waren er eind 2015 nog 7.910 leveraars actief, waarvan 60 % Vlaamse en 40 % Waalse. In 2015 is de daling van het aantal melkleveraars op Belgisch niveau (-4,1 %) opnieuw aan het stijgen, na de signalen van vertraging in 2014 en 2013 (-2,6 en -3,0 %). In tegenstelling tot de voorgaande jaren verschijnen er regionale verschillen in 2015. Zo bedraagt het ritme van verdwijning van melkveebedrijven -3,2% in Vlaanderen terwijl dit -5,5% bedraagt in Wallonië. Het verschil mindert begin 2016 maar blijft niettemin aanwezig.

2.3.3. Vertraging van de stijging van de melkleveringen

De melkleveringen in 2015 stegen met 2,9 %, dus duidelijk lager dan de historische groei van 5% van vorig jaar. Deze vertraging resulteert uit o.a. de rem op de productie aangeraden door de sector tijdens het 1^e trimester van 2015 om de superheffing te vermijden. Maar dit volstond niet en de campagne 2014-2015 werd afgesloten met een overschrijding van het quotum met 2,2%, ofwel 76 miljoen liter. De superheffing die België moest betalen, bedroeg 21,8 miljoen euro.

Sedert 2006 zijn de melkleveringen in ons land met 22 % gestegen.

De leveringen van melk evolueerden als volgt:

	(1.000 l)	%		(1.000 l)	%
1985	3.054.893	-	2000	2.945.392	1,6
1986	3.171.685	3,8	2001	2.937.807	-0,3
1987	3.040.941	-4,1	2002	2.968.894	1,1
1988	2.958.442	-2,7	2003	2.956.094	-0,4
1989	2.995.901	1,3	2004	2.968.838	0,4
1990	2.905.869	-3,0	2005	2.936.593	-1,1
1991	2.877.111	-1,0	2006	2.924.949	-0,4
1992	2.870.287	-0,2	2007	3.008.685	2,9
1993	2.863.430	-0,2	2008	2.998.543	-0,3
1994	2.902.363	1,4	2009	3.098.002	3,3
1995	2.958.169	1,9	2010	3.214.434	3,8
1996	2.919.074	-1,3	2011	3.259.187	1,4
1997	2.883.155	-1,2	2012	3.222.409	-1,1
1998	2.939.022	1,9	2013	3.299.539	2,4
1999	2.898.094	-1,4	2014	3.464.609	5,0
			2015	3.563.796	2,9

Bron: Ministeries van de Vlaamse en Waalse Gemeenschap

2.3.4. Gemiddelde melklevering overschrijdt 450.000 liter

Evolutie melkaanvoer per leveraar

	Leveraars		Gemiddelde levering	
	Aantal	% verschil	Liter/jaar	% verschil
	(1)	t.o.v. vorig jaar		t.o.v. vorig jaar
1980	45.392		64.855	
1984 (2)	39.554	-3,2	75.831	4,2
1990 (3)	27.702	-5,7	104.897	5,7
1992	24.380	-6,2	117.735	6,4
1993	22.406	-8,1	127.797	8,5
1994	20.838	-7,0	139.282	9,0
1995	19.410	-6,9	152.404	9,4
1996	18.375	-5,3	158.844	4,2
1997	18.194	-1,0	158.467	-0,2
1998	17.604	-3,2	166.952	5,4
1999	16.960	-3,7	170.878	2,4
2000	16.475	-2,9	178.780	4,6
2001	15.569	-5,5	188.696	5,5
2002	14.846	-4,6	199.979	6,0
2003	14.226	-4,2	207.796	3,9
2004	13.602	-4,4	218.265	5,0
2005	12.690	-6,7	231.410	6,0
2006	11.838	-6,7	247.081	6,8
2007	11.136	-5,9	270.176	9,3
2008	10.649	-4,4	281.579	4,2
2009	9.963	-6,4	310.951	10,4
2010	9.532	-4,3	337.226	8,4
2011	9.145	-4,1	356.390	5,7
2012	8.733	-4,5	368.992	3,5
2013	8.473	-3,0	389.418	5,5
2014	8.251	-2,6	419.902	7,8
2015	7.910	-4,1	450.543	7,3

(1) 1980-2000 : Gemiddelde maandelijkse cijfers; vanaf 2001: situatie op 31 december

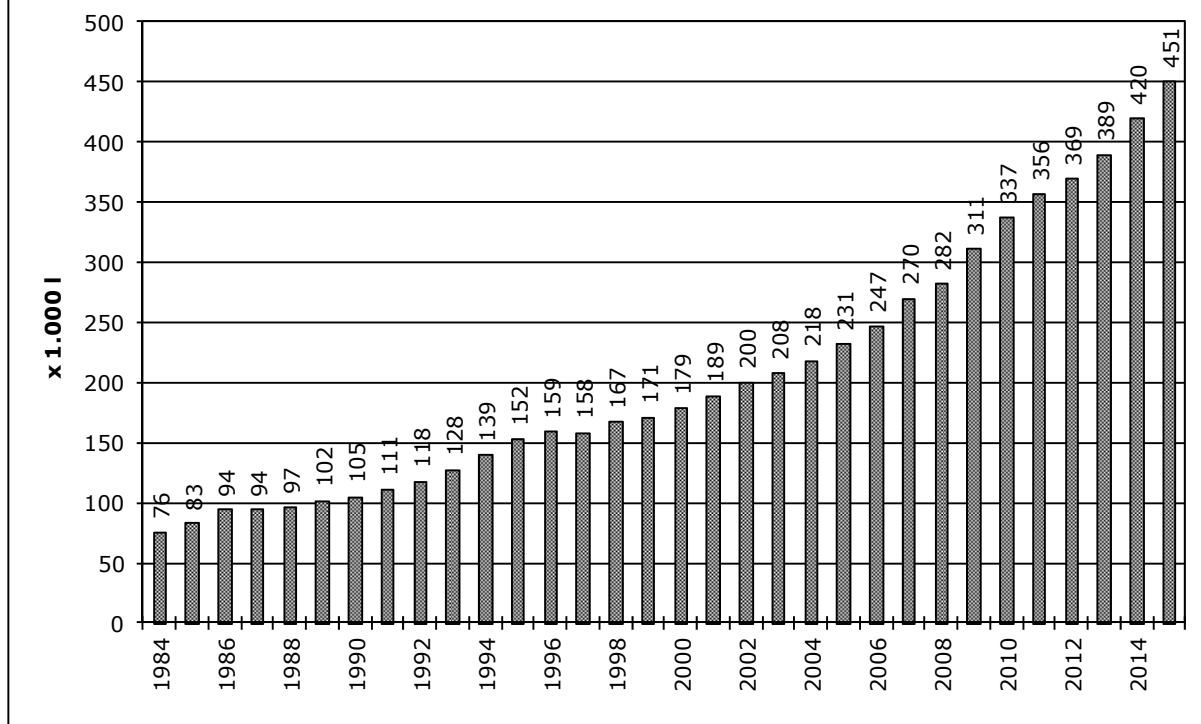
(2) 1984: Gemiddelde procentuele verandering per jaar in de periode 1980-1984

(3) 1990: Gemiddelde procentuele verandering per jaar in de periode 1984-1990

Bron: IO'n, Kwaliteitsuitslagen

In 2015 is het gemiddelde geleverde volume per melkveebedrijf gestegen met iets meer dan 7% naar 450.000 liter. Sinds 2000 zijn de gemiddelde leveringen in ons land met 152 % gestegen. Deze evolutie is het resultaat van een toename van de melkleveringen met 21 % en een daling van het aantal melkleveraan met 52 %.

België / Belgique
Melklevering per Leveraar
Livraisons de Lait par Fournisseur

Het gemiddeld vetgehalte van de melkleveringen van 2015 is gestegen met 0,53 gram per liter ten opzichte van 2014 en bedraagt 41,99 gram. Deze stijging, na 2 jaar van ongewone daling, situeert dit criterium opnieuw op een normaal traject. Het eiwitgehalte steeg met 0,09 g naar 35,05 g/liter.

Vet- en Eiwitgehalte

	Vetgehalte (g/l)	Vershil	Eiwitgehalte (g/l)	Vershil
1984	36,88	0,10	32,63	0,04
1992	40,80	0,05	34,05	-0,01
1993	41,47	0,67	34,26	0,21
1994	41,46	-0,01	34,15	-0,11
1995	41,37	-0,09	34,15	0,00
1996	41,92	0,55	34,35	0,20
1997	41,97	0,05	34,41	0,06
1998	42,25	0,28	34,25	-0,16
1999	41,75	-0,50	34,14	-0,11
2000	41,95	0,20	34,20	0,06
2001	42,14	0,19	34,28	0,08
2002	42,15	0,01	34,41	0,13
2003	42,19	0,04	34,33	-0,08
2004	42,59	0,40	34,40	0,07
2005	42,12	-0,47	34,34	-0,06
2006	42,21	0,09	34,49	0,15
2007	41,97	-0,24	34,87	0,38
2008	41,97	0,00	34,70	-0,17
2009	42,15	0,18	34,49	-0,21
2010	42,23	0,08	34,90	0,41
2011	41,93	-0,30	34,83	-0,07
2012	42,29	0,36	34,96	0,13
2013	42,08	-0,21	34,96	0,00
2014	41,46	-0,62	34,93	-0,03
2015	41,99	0,53	35,02	0,09

Bron: NIS en Ministeries van de Vlaamse en Waalse Gemeenschap

2.3.5. De structurele verschillen tussen regio's en provincies nemen toe

Op basis van de verdeling van de toegekende quota melkerijleveringen, kan een beeld worden geschetst van de grote structurele bedrijfsverschillen in de Belgische melkveesector.

Zo blijkt dat 10,8 % van alle quotumhouders nog een quotum heeft dat lager ligt dan 100.000 liter. Dit jaar zijn de producenten van de categorie < 50.000 liter talrijker dan vorig jaar. Maar over het algemeen is deze groep die slechts 1,3% vertegenwoordigt van het nationaal beschikbare quotum, minder en minder aanwezig. Daartegenover staat dat een stijgend aantal melkveebedrijven (27,2 %) een quotum bezit boven de 500.000 liter. Deze bedrijven beschikken over 54,1 % van het Belgische leveringsquotum. Ter herinnering, in 2014 vertegenwoordigden deze bedrijven 25,7 % van de bedrijven en 50,8 % van het nationale quotum. De categorie van de bedrijven met meer dan 1.000.000 liter vertegenwoordigt 4,2 % van de Belgische melkveehouders. Deze staan voor 14,5 % van het nationale quotum. Het aantal bedrijven met meer dan 1 miljoen liter steeg op 1 jaar tijd van 312 naar 376.

De kaap van 500.000 liter is voortaan de scharnierwaarde waaronder de evolutie van het aantal bedrijven daalt, terwijl boven deze waarde het aantal bedrijven stijgt. Deze scharnierwaarde bedroeg nog 200.000 liter in 2004/2005.

Verdeling van de quota melkerijleveringen 2013-2014

Quotumklasse (liters)	Producenten		Hoeveelheid melk	
	aantal	%	mio. lit.	%
< 50.000	492	5,5	10,4	0,3
50 - 99.999	470	5,3	35,8	1,0
100 - 199.999	1.618	18,2	243,9	7,1
200 - 299.999	1.532	17,2	379,0	11,0
300 - 399.999	1.341	15,1	467,0	13,5
400 - 499.999	1.017	11,4	452,7	13,1
500 - 599.999	798	9,0	434,3	12,6
600 - 699.999	534	6,0	345,3	10,0
700 - 799.999	308	3,5	229,5	6,6
800 - 899.999	243	2,7	206,1	6,0
900 - 999.999	162	1,8	153,1	4,4
> 1.000.000	376	4,2	501,3	14,5
> 500.000	2.421	27,2	1.869,6	54,1
TOTAAL	8.891	100,0	3.458,4	100,0

De cijfers van de gemiddelde leveringsquota per provincie laten ons toe om de structurele verschillen hierbinnen vast te stellen. De best gestructureerde melkveehouderijen met het grootste gemiddelde quotum bevinden zich in de provincies Antwerpen, Limburg en Luik. De zwakste bedrijfsstructuren worden aangetroffen in Henegouwen, West-Vlaanderen en Namen.

Het gemiddelde leveringsquotum per bedrijf blijft stijgen in de 2 regio's : + 4,9 % in Vlaanderen en + 2,7 % in Wallonië ten opzichte van de zuivelcampagne 2013/2014. De sterkste stijging van het individuele quotum gemiddelde wordt geregistreerd in de provincie Oost-Vlaanderen en Antwerpen (+ 4,9 %), de zwakste in de provincie Vlaams Brabant (+0,7 %).

Het kengetal quotum verliest de laatste jaren aan realiteitswaarde om de omvang van melkveebedrijven weer te geven. De melkleveringen wijken steeds meer af van het quotum.

Gemiddeld quotum melkerijleveringen (1)

(1.000 l)	2009/10	2013/14	2014/15	14/15 (2)
Antwerpen	441,5	547,0	573,9	146
Limburg	403,5	499,4	507,3	129
Oost-Vlaanderen	288,8	357,4	371,9	95
West-Vlaanderen	268,4	325,1	341,1	87
Vlaams-Brabant	268,0	343,0	345,5	88
Vlaanderen	320,1	394,1	413,4	105
Liège	385,2	457,7	471,7	120
Luxembourg	299,1	355,4	361,3	92
Namur	278,7	331,1	341,6	87
Brabant Wallon	260,0	328,2	345,1	88
Hainaut	224,5	282,0	287,2	73
Wallonië	293,4	357,1	366,9	93
BELGIE	308,9	378,4	392,6	100

(1) Excl. rechtstreekse verkoop

(2) Index BELGIE = 100

Bron: Ministeries van de Vlaamse en Waalse Gemeenschap

2.3.6. Zuivelindustrie verwerkte meer dan 4 miljard liter melk

De melkverwerking door de zuivelindustrie in België is de laatste jaren fors gestegen en in 2015 werd de kaap van 4 miljard liter bereikt. De stijging van bijna 100 miljoen verwerkte liters is dit jaar, in tegenstelling tot de vorige jaren, enkel toe te wijzen aan de stijging van de melkleveringen. Inderdaad, ondanks het intenser worden van de verhandelde volumes in 2015, is het netto saldo van de invoer strikt identiek aan het volume van 520 miljoen liter in 2014.

Sedert 2006 is de melkaanvoer met 22% of 640 miljoen liter gestegen. In dezelfde periode bedroeg de stijging van het netto volume ingevoerde melk 370 miljoen liter melk. De volumes verwerkte melk in ons land zijn dus gestegen met meer dan 1 miljard liter in minder dan 10 jaar, dus een stijging van 32%. Deze forse toename van de melkverwerking laat de zuivelindustrie toe om een performant verwerkingsapparaat van voldoende schaalgrootte ter beschikking te stellen. Het komt de werkgelegenheid, de uitvoer en de handelsbalans ten goede.

Verwerking van melk door de zuivelindustrie

	Melkaanvoer mio liter	Invoer bulk	Uitvoer bulk	Saldo in-uitvoer	Melk- verwerking
2006	2.925	486	336	150	3.075
2008	2.999	486	381	105	3.104
2010	3.214	552	508	44	3.258
2012	3.222	730	492	238	3.460
2013	3.300	760	300	460	3.760
2014	3.465	932	412	520	3.985
2015	3.564	1079	559	520	4.084

Bron : Ministeries van de Vlaamse en Waalse Gemeenschap en ZMB

2.3.7. Melkprijs 2015 daalt sterk

Volgens de jaarlijkse enquête over de melkprijs die gehouden werd bij de bedrijven die aangesloten zijn bij het Algemeen Verbond der Coöperatieve Zuivelfabrieken (AVCZ) bedroeg de in 2015 reële uitbetaalde prijs voor melk (voor reële vet- en eiwitgehalten, melkerij premies en nabetalings inbegrepen, BTW excl.) met 41,81 g vet per liter en 35,01 g eiwit per liter, 28,80 euro per 100 liter, hetzij een daling van meer dan 20% tov de betaalde prijzen in 2013 en 2014. In 2014 was dit 37,35 euro voor 100 liter met 41,33 g/l vet en 34,90 g/l eiwit. Dit is een daling van 8,6 euro voor 100 liter in 1 jaar.

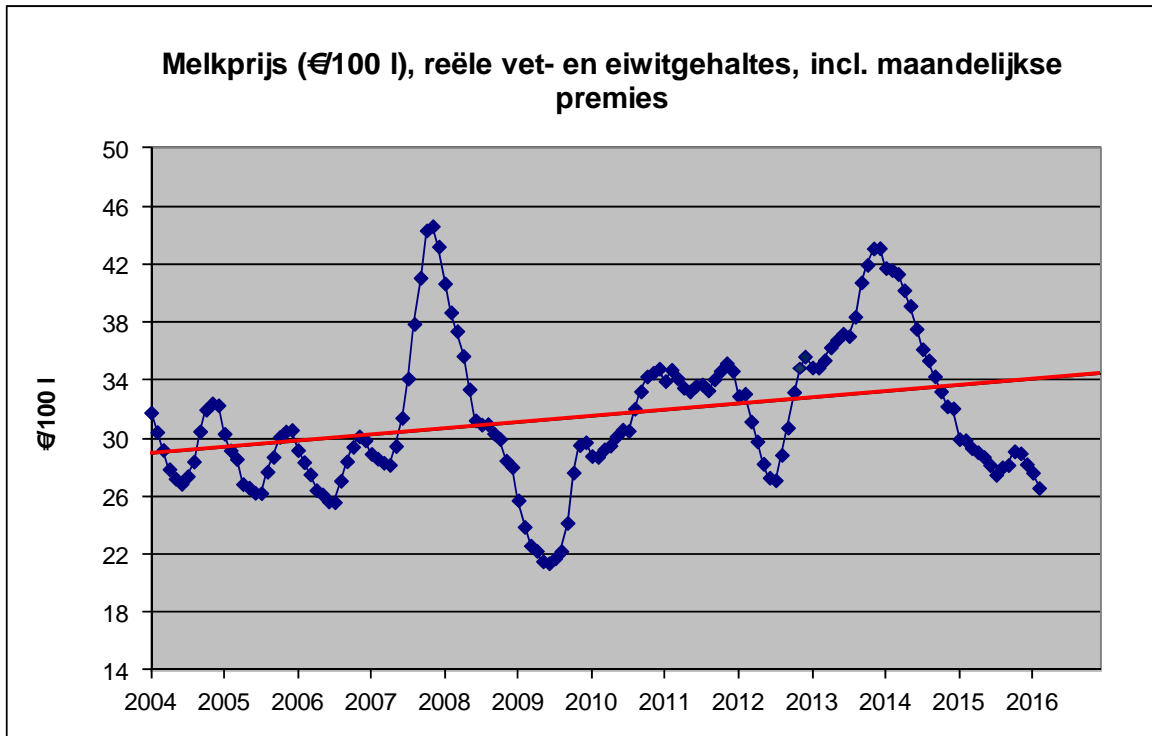
De melkprijs uitbetaald in 2015 is de laagste sinds 2009. Toen werd er evenwel nog 4 euro per 100 liter minder betaald.

Reële Melkprijs AVCZ

Jaar	Prijs (€/100 l)	Vet (g/l)	Eiwit (g/l)
2000	31,28	42,31	34,25
2001	32,70	42,48	34,32
2002	29,91	42,54	34,35
2003	29,83	42,71	34,38
2004	30,24	42,87	34,45
2005	28,58	42,38	34,40
2006	28,20	42,45	34,52
2007	36,17	42,09	34,92
2008	32,48	42,19	34,76
2009	24,74	42,29	34,54
2010	31,41	42,11	34,90
2011	34,55	41,82	34,81
2012	31,27	42,15	34,93
2013	39,44	41,94	34,94
2014	37,35	41,33	34,90
2015	28,80	41,81	35,01

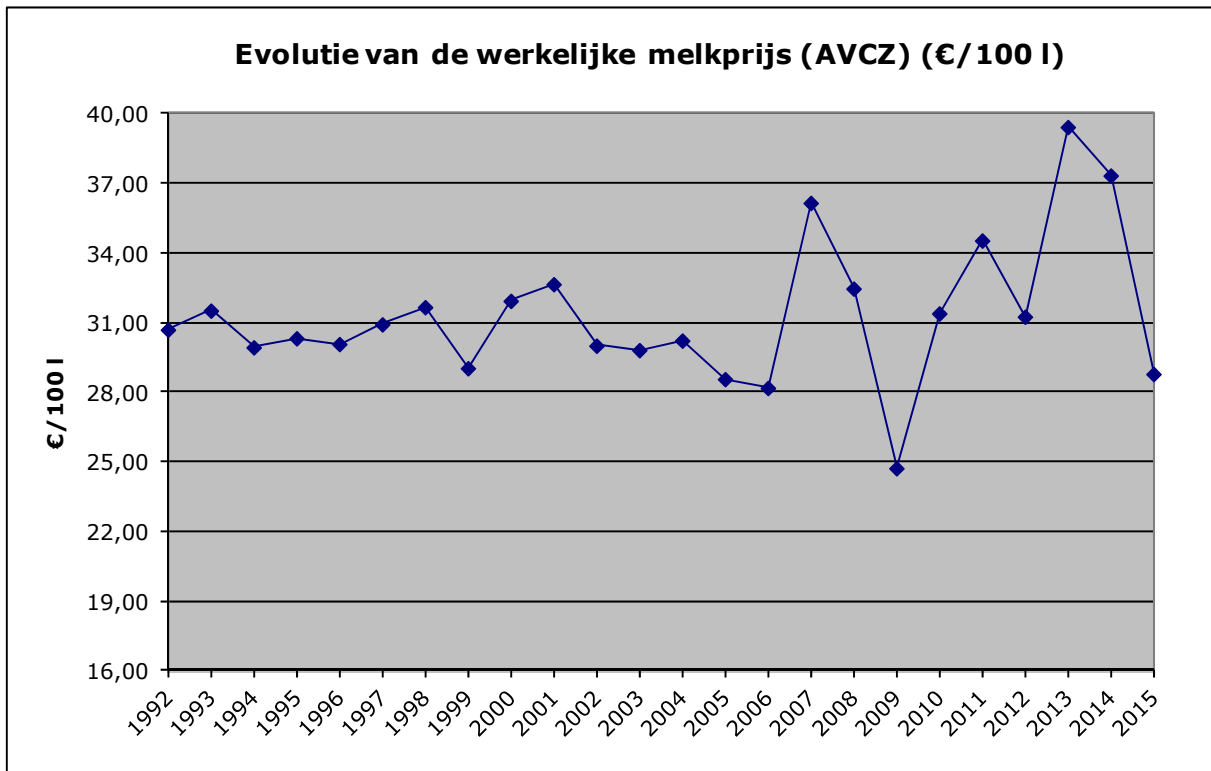
Reële gehalten aan vet en eiwit, inclusief premies zuivelfabriek, inclusief nabetalings, exclusief BTW

Bron: AVCZ

Maandelijkse reële prijs : exclusief bijkomende betalingen op jaarbasis

Bron : BCZ

2.3.8. Zuivelproductie : kaasproductie stijgt fors

De gegevens omtrent de zuivelproductie worden verzameld door het NIS op basis van een maandelijks enquête bij de bedrijven. In 2013 werd deze enquête grondig herzien, zowel qua vorm (elektronische enquête) als qua methode (cijfers op ondernemingsniveau en niet op vestigingsniveau). De inhoud van de enquête werd ook herzien. Deze hervorming heeft als gevolg dat de cijfers van 2013 en 2014 niet helemaal te vergelijken zijn met de cijfers van de vorige jaren.

Voor 2015 zijn momenteel enkel de gegevens van de 9 eerste maanden ter beschikking. De hieronder staande analyse betreft dus specifiek deze periode.

Globaal stellen we vast dat de moeilijke situatie van de markt en de stijging van de volumes verwerkte melk een stijging brachten van de productie van magere melkpoeder, boter en kaas, alsook van bepaalde categorieën van consumptiemelk. De volumes van volle melkpoeder zijn sterk verminderd. De producties verspreiden zich naar nieuwe markten met hogere toegevoegde waarde.

— Consumptiemelk : verschillende evoluties naargelang de categorie

Alle categorieën samen, blijft de productie van consumptiemelk globaal behouden (+1,3%) in de eerste 9 maanden van 2015. Deze situatie komt enkel voort uit de stijging van halfvolle melk (+12,5 miljoen l) en van chocolademelk (+10,5 miljoen l), alle andere producten dalen. Volle en halfvolle melk zien hun productie dalen met -3,5 en -9,6% wat staat voor een respectievelijke daling van 5,5 en 4,0 miljoen liter tov dezelfde periode in 2014. De stijging van gevitamineerde melk van 2014 draait zich om in een duidelijke daling van 13,3%.

De aandelen van de verschillende categorieën van consumptiemelk wijzigen zeer lichtjes, ten voordele van de halfvolle en chocolademelk.

Aandeel in de productie van consumptiemelk (%)

	1984 (1)	1995 (1)	2005	2011	2013	2014	2015
	Jan.-Dec.	Jan.-Dec.	Jan.-Dec	Jan.-Dec.	Jan.-Dec.	Jan.-Dec.	Jan.-Sep.
Volle melk	73,7	34,6	20,9	21,2	22,8	22,8	22,1
Halfvolle melk	11,7	49,9	53,0	55,8	50,6	50,7	51,7
Magere melk	10,8	12,3	7,0	6,3	5,6	5,5	5,2
Karnemelk	3,8	3,2	4,2	2,6	2,1	2,1	2,2
Chocolademelk	—	—	12,5	9,9	14,8	14,1	14,5
Melk met vitamines	—	—	2,4	4,2	4,3	4,8	4,4
TOTAAL	100	100	100	100	100	100	100

(1) Aandeel in de productie van witte melk

Bron : NIS

— Verse zuivelproducten : lichte stijging

De productie van verse zuivelproducten stijgt lichtjes met 3,9 %, maar er zijn grote verschillen naargelang de categorieën. De gefermenteerde melk stijgt met 7.500 t en de desserts met 4.000 t, hetzij een beetje meer dan 6% beter dan vorig jaar in dezelfde periode. De productie van natuuryoghurt daalt met 1.500 t terwijl de vruchtenyoghurt equivalent stijgt in volume. Room kent een lichte vooruitgang van +1,8%, wat staat voor een productieverhoging van 3.000 t.

— **Stijgende boterproductie**

De melkerijboter kent een stijgend volume met 10,7%, ofwel 3.000t meer tov dezelfde periode in 2014.

— **Melkpoeder : productie volle melkpoeder stort in**

De volumes van melkpoeder, alle categorieën samen, dalen met 1,9%. Dit komt vooral door de daling van bijna 30% van de productie van volle melkpoeder (-11.000 t) die maar ten dele een tegenwicht krijgt in de stijging van 9% van de productie van magere melkpoeder (+9.000 t). Het gamma van melkpoeders wordt uitgebreid en een deel van de betrokken volumes is voortaan bestemd voor de productie van hoogwaardige ingrediënten voor de levensmiddelenindustrie en voor babyvoeding.

— **Kaasproductie stijgt serieus**

Tot slot blijft de kaasproductie verder stijgen en toont hogere resultaten dan dezelfde periode in 2014. De productiestijging bedraagt 21,9% ofwel 12.500 t bijkomend. Deze evolutie is te zien in alle kaascategorieën, met uitzondering van "andere harde en halfharde kazen" waarvan het volume daalt met 1000 t. De productiestijging is in feite vooral te danken aan de productie van mozzarella die alleen al een stijging kent van 43,2%, ofwel bijna 12.000 t bijkomend. Deze evolutie is gelinkt aan nieuwe productiecapaciteiten.

— **Melk- en roomijs : stijgende productie**

In 2015 neemt de productie van melk- en roomijs verder toe.

Zuivelproductie in België

(in 1.000 liter of ton)	1990	2000	2010	2013	2014	2014	2015	15/14 %
	Jan.-Dec.	Jan.-Dec.	Jan.-Dec.	Jan.-Dec.	Jan.-Dec.	Jan.-Sep.	Jan.-Sep.	Jan.-Sep.
CONSUMPTIEMELK (1.000 l)								
WITTE MELK	806.168	671.165	672.793	769.998	735.089	550.266	553.539	1
- volle melk	366.695	206.457	158.881	216.382	206.633	155.946	150.495	-3
° AA	62.499	26.428	13.706	25.902	19.851	14.892	13.467	-10
° gewone	304.196	180.029	145.175	190.480	186.782	141.054	137.029	-3
- halfvolle melk (incl. AA)	329.114	359.775	441.304	480.918	459.282	340.340	352.789	4
- magere melk	91.769	76.093	53.158	53.039	50.041	38.981	35.231	-10
- karnemelk	18.590	28.840	19.450	19.659	19.133	15.000	15.024	0
MELKDRANKEN	59.169	96.851	105.960	180.837	171.170	122.841	128.581	5
° chocolademelk	59.169	89.152	75.881	140.421	127.532	88.488	98.813	12
° met vitamines	—	7.699	30.079	40.416	43.638	34.353	29.769	-13
TOTAAL	865.337	768.016	778.753	950.835	906.259	673.107	682.121	1
VERSE ZUIVELPRODUCTEN (1.000 l)								
- yoghurt	—	64.582	50.695	47.304	40.192	32.123	32.111	0
° natuur	—	35.145	22.730	20.682	15.100	12.543	10.878	-13
° andere (+ vruchten, ...)	—	29.437	27.965	26.622	25.092	19.580	21.233	8
- gefermenteerde melk	—	157.357	239.493	173.991	163.405	116.815	124.322	6
° natuur	—	55.590	68.078	35.354	32.801	16.968	18.085	7
° andere (+ vruchten, ...)	—	101.767	171.415	138.637	130.604	99.847	106.237	6
- consumptieroom	48.938	94.612	151.741	192.171	213.325	159.670	162.551	2
- desserts (pap, vla, ...)	52.321	81.195	88.669	81.105	83.957	65.386	69.412	6
TOTAAL	—	397.746	530.598	494.571	500.879	373.994	388.395	4
BOTER (ton)								
- melkerijboter	55.050	35.505	31.651	33.594	41.572	31.210	34.563	11
- herbewerkt	—	30.002	43.392	19.902	22.454	—	—	—
- > 90 % vet	—	75.199	—	—	—	—	—	—
TOTAAL	—	140.706	75.043	53.496	64.026	31.210	34.563	11
MELKPOEDER (ton)								
- niet-magere	34.625	67.459	64.564	49.214	50.379	39.907	28.984	-27
- magere	84.893	75.799	82.682	107.005	139.444	106.151	115.232	9
TOTAAL	119.518	143.258	147.246	156.219	189.823	146059	144217	-1
KAAS (ton)								
- verse kaas	23.480	9.415	11.242	10.090	10.146	7.742	9.375	21
- natuurkaas	39.539	49.275	59.275	67.217	71.953	50.119	61.139	22
° Gouda	8.399	5.186	5.254	4.474	5.045	3.735	4.072	9
° Cheddar	8.565	8.256	2.369	1.106	1.136	—	—	—
° andere harde en halfharde	19.677	26.210	24.476	24.508	25.392	18.909	17.725	-6
° Herve	993	510	—	—	—	—	—	—
° Italiaans (Mozzarella, ...)	1.905	9.113	27.176	37.129	40.380	27.474	39.341	43
- smeltkaas	42.797	55.407	—	—	—	—	—	—
TOTAAL	105.816	114.097	70.517	77.307	82.099	57.861	70.513	22
TOTAAL (excl. smeltkaas)	63.019	58.690	70.517	77.307	82.099	57.861	70.513	22
EVAP + CONDENS	27.906	68.345	—	68.003	81.290	—	—	—
ROOM- EN MELKIJS	111.732	98.811	84.994	66.314	70.535	58.251	60.454	4

—: niet beschikbaar

Bron: NIS

2.3.9. Globaal gezinsverbruik zuivel neemt beetje af

Het gezinsverbruik van zuivelproducten in België

(l of kg per hoofd)	1980	2000	2010	2013	2014	2015	15/14 %
Totaal melk (1)	76,30	64,20	51,85	50,49	50,64	48,64	-3,9
° Karnemelk	4,00	1,40	0,70	0,52	0,53	0,52	-1,9
° Chocolademelk	1,80	3,20	3,50	3,41	3,98	3,80	-4,5
Yoghurt	4,80	10,40	10,70	9,85	10,06	10,44	3,8
Room	0,70	1,90	2,50	2,55	2,58	2,62	1,6
Boter	6,50	3,20	2,40	2,36	2,33	2,31	-0,9
Kaas (2)	10,20	14,90	15,90	15,35	15,33	14,92	-2,7
° Verse witte kaas	—	4,00	3,70	3,44	3,34	2,96	-11,4
° Smeltkaas	1,00	1,20	1,20	1,09	1,11	1,12	0,9
° Andere kaas	—	9,70	11,00	10,82	10,83	10,85	0,2

(1) Inclusief hoefmelk, gefermenteerde melk en exclusief soja-drinks

(2) Inclusief smeltkaas en verse kaas

Bron: LEI-Verbruikerspanel & GfK (vanaf 1992)

Uit de gegevens inzake gezins aankopen van zuivelproducten kunnen we de volgende trends afleiden :

- De totale melkconsumptie daalt terug in 2015, na een evenwichtig jaar in 2014;
- De consumptie van chocolademelk kent een lichte daling na de stijging van 2014;
- Het stijgende yoghurtverbruik houdt aan en de drempel van 10 kg per hoofd en per jaar blijft behouden;
- Het roomverbruik is stabiel tov 2014, zelfs een lichte stijging;
- De boterconsumptie is ook stabiel, maar met een lichte daling;
- Het totale kaasverbruik daalt een beetje. De consumptie van verse kaas toont een sterke daling terwijl dit zich stabiliseert voor smeltkaas en de andere categorieën.

2.3.10. Melkwaliteit : opnieuw zeer goede resultaten in 2015

De kwaliteitsresultaten van 2015 liggen op hetzelfde hoge niveau als in 2014.

Sinds 2000 worden alle melkleveringen systematisch onderzocht op de aanwezigheid van remstoffen. In 2015 hebben de Interprofessionele Organismen 1.156.276 monsters geanalyseerd. Het percentage van positieve monsters voor remstoffen bedraagt 0,03 %, zoals in 2014.

Parallel hieraan is het percentage van producenten die beboet werden voor remstoffen nog gedaald, van 0,36 % in 2014 naar 0,30 % in 2015.

Jaaroverzicht van het aandeel melkleveranciers zonder strafpunten

Kwaliteitsparameter	1993	2002	2013	2014	2015
Kiemgetal (1)	88,2	97,0	98,2	98,1	98,3
Celgetal (2)	82,2	97,0	97,0	97,0	97,1
Remstoffen (3)	99,5	98,9	99,6	99,7	99,7
Vriespunt	98,9	99,2	99,7	99,7	99,8
Filtratie	99,7	99,7	99,9	99,9	99,9

(1) Minder dan 100.000 kiemen

(2) Minder dan 400.000 cellen

(3) Sinds 1 november 2000 worden alle hoeveemonsters systematisch onderzocht op de aanwezigheid van remstoffen.

Sindsdien wordt het systeem van strafpunten vervangen door een penalitatie (29,75 €/100 l) op de leveringen die door remstoffen gecontamineerd zijn.

Bron: MCC-Vlaanderen, Comité du Lait

2.3.11. Integrale Kwaliteitszorg (IKM)

In 2015 is het aantal Belgische gecertificeerde IKM-producenten verder gestegen, onder andere dankzij een verdere verhoging van het percentage Waalse melkveehouders met IKM-certificaat. In 2015 bezaten 96,4 % van de Waalse melkveehouders en 100,0 % van de Vlaamse melkveehouders een IKM-certificaat (2013 : respectievelijk 89,7 % en 99 %).

Over de periode 2010-2015 is het percentage IKM gecertificeerde bedrijven in Wallonië gestegen van 65 naar 96,4 %. Dit is vooral gelinkt aan de kwaliteitspolitiek van de melkerijen die hun leveranciers aanmoedigen om toe te treden tot IKM. In Vlaanderen is 2015 een keerpunt waarbij alle producenten voortaan gecertificeerd zijn.

Voor wat betreft de autocontrolelegids ophaling en transport die in 2005 goedgekeurd werd door het FAVV, werden 13 bedrijven gecertificeerd voor de melkophaling voor heel België.

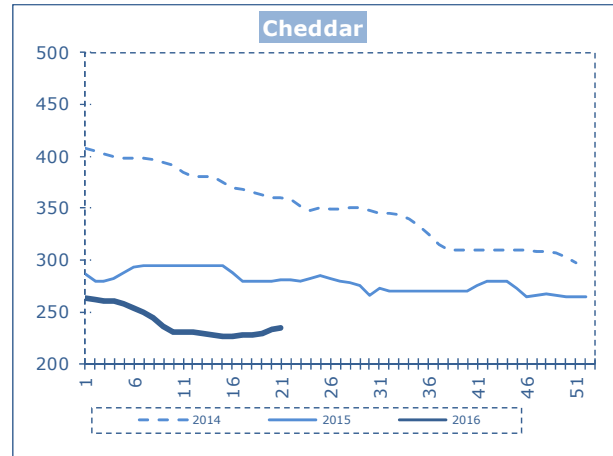
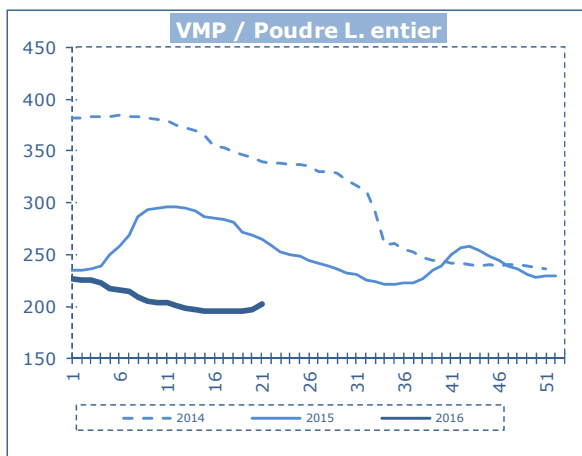
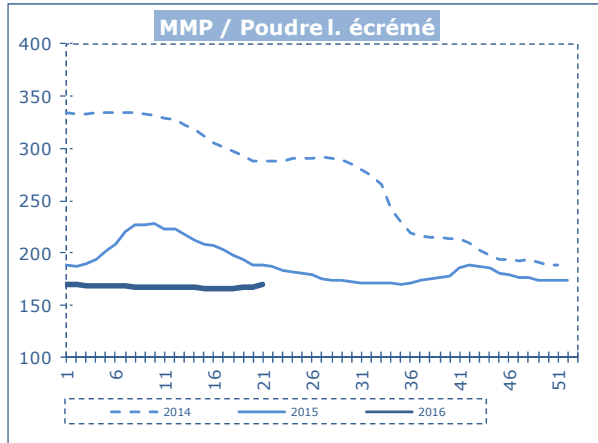
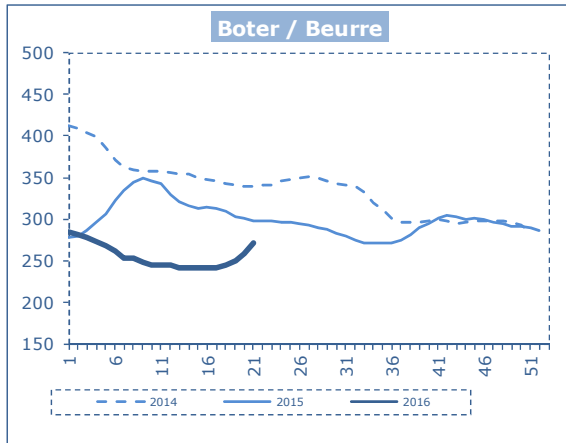
2.3.12. Noteringen blijven dalen in 2015

De noteringen bleven dalen in 2015. De markt daalt sinds augustus 2014 en het instellen van het Russisch embargo.

Prijsnoteeringen (€/100 kg)

	31.12.07	31.12.10	31.12.11	31.12.13	31.12.14	31.12.15	% Δ '15
Boter	289,20	362,64	359,48	413,41	284,11	287,75	1,3
Cheddar	393,00	335,00	340,50	410,00	297,00	263,75	-11,2
Volle melkpoeder	313,18	289,82	293,11	381,50	235,71	229,36	-2,7
Magere melkpoeder	279,11	226,60	237,69	330,71	188,80	174,39	-7,6

OFFICIELE BELGISCHE NOTERINGEN (€/100 kg)

2.3.13. Omzet en investeringen nemen toe

	1990	2000	2011	2013	2014	2015 (*)	% 15/14
- OMZET (mio euro) (1)							
a. Zuivelindustrie	3.025	3.344	4.616	4.919	5.392	4.436	-17,7
b. Voedingsindustrie	18.913	27.252	45.774	48.190	48.000	48.098	0,2
c. Aandeel zuivel (%)	16,0	12,3	10,1	10,2	11,2	9,2	—
- TEWERKSTELLING (2)							
a. Zuivelindustrie (2) (3)	7.595	5.248	5.843	5.727	5.639	5.620	-0,3
b. Voedingsindustrie	90.572	86.477	89.003	88.747	88.537	88.439	-0,1
c. Aandeel zuivel (%)	8,4	6,1	6,6	6,5	6,4	6,4	—
- INVESTERINGEN (1.000 euro) (1)							
a. Zuivelindustrie	62.692	84.424	145.200	125.214	155.631	94.493	-39,3
b. Voedingsindustrie	1.000.771	1.036.043	1.138.111	1.163.000	1.300.000	1.427.000	9,8
c. Aandeel zuivel (%)	6,3	8,1	12,8	10,8	12,0	6,6	—

(1) Naar aanleiding van een wijziging van de nomenclatuur NACE bevatten de statistieken van de zuivelindustrie vanaf 2000 ook de gegevens van de consumptie-ijsindustrie

(2) Zuivelindustrie = bereiding van zuivelproducten, consumptie-ijsindustrie uitgesloten

(3) Tot jaar 2000, situatie op 30 juni; nadien, situatie op 31 december

(*) Schatting gebaseerd op de cijfers van de twee eerste trimesters

—: niet beschikbaar

Bron: NIS, op basis van de maandelijkse en trimestriële BTW-verklaringen

Na de opmerkelijke stijging van 2014, is de omzet van de Belgische zuivelindustrie gedaald met 18% in 2015 en komt terug naar zijn niveau van 2011 met een waarde van 4,4 miljard euro. Deze daling van de omzet komt enerzijds door een sterke daling van de prijzen op de markt en door de vermindering van de groei van de geëxporteerde volumes. Het aandeel van de omzet van de zuivelindustrie in de voedingsindustrie daalt met 2 punten en bereikt 9,2 %.

Na de recordinvesteringen sinds 2011 in de bijkomende productiecapaciteiten met het oog op het postquotum tijdperk, wordt 2015 gemarkeerd door een terugkeer naar meer modeste volumes. Het gemobiliseerde bedrag dit jaar bedraagt 94.493 € en vertegenwoordigt 7% van de totale investeringen gerealiseerd in de voedingsindustrie. Dit zijn niveaus lichtjes hoger dan het gemiddelde jaarlijkse investeringsritme over de periode 2005-2010 die 89 miljoen euro bedroegen. Maar tussen 2011 en 2014 heeft de zuivelindustrie 551 miljoen euro geïnvesteerd, ofwel gemiddeld 138 miljoen euro per jaar.

In 2015 is de werkgelegenheid in de zuivelindustrie stabiel gebleven ondanks een economische crisiscontext.

2.3.14. Handelsbalans zuivel is opnieuw verlieslatend

Uitgedrukt in **volume** is de **invoer** in 2015 met 7 % toegenomen en bereikt bijna 2,3 miljoen ton. Deze stijging is grotendeels te danken aan de import van grondstoffen met het oog op een latere verwerking in de zuivelindustrie of andere sectoren (bakkers, chocolade, enz.). De invoer stijgt inderdaad voor melk, room, melkpoeder en boter. Uit een meer gedetailleerde productanalyse blijkt dat de invoer van melk in bulk toeneemt van 932 mio liter naar 1.079 mio liter en 55% vertegenwoordigt van de invoer van zuivelproducten.

Wat de **uitvoer in volume** betreft, stijgend met 2,7%, valt de sterke daling van melkpoeder (-11%) op, veroorzaakt door het instorten van de export van volle melkpoeder naar China. De stijging van de handel van magere melkpoeder volstaat niet om dit verlies te compenseren. De duidelijke stijging van de export van wei (+45%) en van kaas (+9%) integreren zich in een tendens naar omhoog die onontkenbaar is sinds enkele jaren.

Deze evoluties tonen de diversificatie strategie die onze bedrijven volgen. De uitvoer van gefermenteerde zuivelproducten gaat terug naar omhoog (+8,1%) na een forse daling vorig jaar, en de handel in boter en melk blijft stabiel, zelfs een lichte stijging (+1,8 en 1,3%).

In **waarde** vertoont de invoer een daling van 8,1 % en de uitvoer van 13,1%. Melkpoeder kent een daling van 30 %. Deze tegenstrijdige situatie met dalende waarde ondanks een stijging van verhandeld volume, komt door de forse prijsdaling van de zuivelproducten op de markt.

Invoer

(1.000 ton)	2005	2011	2013	2014	2015	% 15/14
Melk en room	885,6	872,4	967,3	1.176,4	1.312,6	11,6
Melkpoeder	114,5	194,9	212,6	185,2	201,7	8,9
Gefermenteerde producten (1)	167,3	150,5	161,8	147,0	140,6	-4,4
Wei (2)	112,9	141,5	169,6	166,2	146,1	-12,1
Boter	106,1	125,3	130,3	133,2	157,6	18,3
Kaas	242,2	260,2	274,0	279,6	277,3	-0,8
TOTAAL	1.628,6	1.744,8	1.915,6	2.087,6	2.235,9	7,1

(1) incl. karnemelk

(2) incl. zuivelingsrediënten

Bron: Eurostat

Invoer in waarde

(mio euro)	2005	2011	2013	2014	2015	% 15/14
Melk en room	497,8	552,1	600,1	671,4	570,4	-15,0
Melkpoeder	214,4	436,2	466,5	449,6	350,4	-22,1
Gefermenteerde producten (1)	143,9	152,0	167,4	168,1	175,6	4,5
Wei (2)	60,5	110,0	132,2	126,7	101,2	-20,1
Boter	303,7	486,2	501,1	491,5	516,5	5,1
Kaas	838,1	1.045,0	1.116,1	1.187,5	1.129,2	-4,9
TOTAAL	2.058,4	2.781,5	2.983,4	3.094,8	2.843,3	-8,1

(1) incl. karnemelk

(2) incl. zuivelingsrediënten

Bron: NBB, communautair concept

Uitvoer

(1.000 ton)	2005	2011	2013	2014	2015	% 15/14
Melk en room	684,1	951,4	1.007,7	1.016,7	1.029,7	1,3
Melkpoeder	225,0	322,9	314,5	365,2	324,4	-11,2
Gefermenteerde producten (1)	332,0	288,9	222,6	201,3	217,6	8,1
Wei (2)	86,5	93,7	99,2	103,6	150,7	45,4
Boter	139,0	114,5	121,1	131,6	134,0	1,8
Kaas	131,9	168,6	172,4	180,8	197,6	9,3
TOTAAL	1.598,5	1.940,0	1.937,5	1.999,2	2.053,8	2,7

(1) Inclusief karnemelk

(2) Inclusief zuivelingsrediënten

Bron : Eurostat

Uitvoer in waarde

(mio euro)	2005	2011	2013	2014	2015	% 15/14
Melk en room	311,8	533,6	621,7	629,1	555,7	-11,7
Melkpoeder	402,8	756,7	781,5	933,8	651,4	-30,2
Gefermenteerde producten (1)	268,3	267,2	222,8	229,4	220,8	-3,7
Wei (2)	38,0	71,2	76,3	65,6	57,8	-11,8
Boter	381,3	492,0	486,9	516,9	471,9	-8,7
Kaas	470,5	660,7	703,6	764,8	751,8	-1,7
TOTAAL	1.872,7	2.781,4	2.892,8	3.139,6	2.709,4	-13,7

(1) incl. karnemelk

(2) incl. zuivelingredienten

Bron: NBB, communautair concept

Uitvoersaldo

(mio euro)	Uitvoer	Invoer	Saldo
1970	76,92	150,50	-73,57
1980	611,11	660,76	-49,65
1990	1.116,34	1.136,49	-20,15
2000	1.861,04	2.000,45	-139,42
2001	1.951,24	2.074,28	-123,04
2002	1.783,80	2.011,10	-227,30
2003	1.791,00	2.123,94	-332,94
2004	1.907,17	2.122,63	-215,46
2005	1.872,69	2.058,40	-185,71
2006	1.864,40	2.114,20	-249,80
2007	2.299,40	2.473,00	-173,60
2008	2.337,60	2.386,30	-48,70
2009	2.046,50	2.053,30	-6,80
2010	2.535,80	2.386,30	149,50
2011	2.781,40	2.781,50	-0,10
2012	2.646,30	2.676,40	-30,10
2013	2.892,80	2.983,40	-90,60
2014	3.139,60	3.094,80	44,80
2015	2.709,45	2.843,31	-133,86

Bron: NIS, CRB vanaf 1995, NBB vanaf 2010

Na een 2014 met een positief handelsaldo voor de 2^e maal in 30 jaar, kent de zuivelsector nu opnieuw een verlieslatende balans. De export in waarde is bijna 135 miljoen euro lager dan de invoer. Dit negatieve saldo komt onder meer door de grotere daling van de export waarde (-430 miljoen euro) dan de import waarde (-251 miljoen euro) en door een stijging van de invoer in volume (+148.000 t) die groter is dan de stijging in export (+55.000 t).

Berekend op basis van de ingevoerde en uitgevoerde volumes is het uitvoersaldo positief voor consumptiemelk, magere melkpoeder, yoghurt en gefermenteerde melk, room en volle melkpoeder. Het negatief saldo voor kaas is 25% minder. Het toenemende negatieve uitvoersaldo voor melk in bulk is eigenlijk een positieve ontwikkeling. Er wordt meer grondstof voor verdere verwerking in ons land ingevoerd. Dit komt de tewerkstelling en de economie in zijn geheel ten goede.

Boter vertoont een handelsverlies dat zich duidelijk aftekent in 2015, terwijl de balans van room in bulk, verlieslatend in 2014, opnieuw winstgevend wordt.

België : invoer-uitvoer (1.000 ton)

Uitvoer	2008	2010	2013 (1)	2014 (1)	2015 (1)	% 15/14
Consumptiemelk	284	313	624	391	354	-9,4
Room	28	30	51	53	55	4,2
Yoghurt en gefermenteerde melk	303	296	222	199	217	9,1
Boter en boterconcentraat	119	131	121	130	132	1,6
Magere melkpoeder	84	136	142	174	163	-6,5
Volle melkpoeder	135	112	84	96	80	-16,3
Kaas	134	162	172	179	197	9,8
Melk in bulk	381	508	295	509	559	9,9
Room in bulk	33	40	61	52	60	14,9
Invoer	2008	2010	2013 (1)	2014 (1)	2015 (1)	% 15/14
Consumptiemelk	148	119	110	149	158	6,3
Room	13	16	16	15	13	-15,0
Yoghurt en gefermenteerde melk	142	136	162	147	139	-5,6
Boter en boterconcentraat	109	112	130	133	149	11,9
Magere melkpoeder	46	80	75	74	78	6,0
Volle melkpoeder	54	52	54	46	43	-7,0
Kaas	252	272	274	280	273	-2,4
Melk in bulk	486	552	759	921	1.079	17,1
Room in bulk	107	105	85	84	46	-44,9
Handelsbalans	2008	2010	2013 (1)	2014 (1)	2015 (1)	% 15/14
Consumptiemelk	136	194	514	242	196	-19,0
Room	15	15	36	38	42	11,9
Yoghurt en gefermenteerde melk	161	160	60	52	79	50,8
Boter en boterconcentraat	10	19	-9	-3	-17	441,9
Magere melkpoeder	38	56	68	101	85	-15,6
Volle melkpoeder	81	60	30	50	37	-24,9
Kaas	-118	-110	-102	-100	-76	-24,1
Melk in bulk	-105	-43	-464	-412	-520	26,0
Room in bulk	-74	-65	-24	-32	13	-141,4

Bron: Marktbilanz Milch, ZMB

(1) : voorlopig

Uitvoer: verdeling tussen de Europese Unie en de Derde Landen

	2000		2013		2014		2015	
(% van de waarde)	EU	DL	EU	DL	EU	DL	EU	DL
Melk en room	99,7	0,3	97,4	2,6	96,1	3,9	95,6	4,4
Melkpoeder	62,6	37,4	50,8	49,2	45,2	54,8	49,6	50,4
Gefermenteerde prod. (1)	94,4	5,6	95,7	4,3	91,3	8,7	95,0	5,0
Wei (2)	75,2	24,8	62,8	37,2	64,1	35,9	69,2	30,8
Boter	96,2	3,8	89,4	10,6	88,1	11,9	85,4	14,6
Kaas	97,1	2,9	96,7	3,3	96,5	3,5	94,4	5,6
TOTAAL	87,1	12,9	82,2	17,8	78,7	21,3	81,8	18,2

(1) incl. karnemelk EU = Europese Unie

(2) incl. zuivel ingrediënten DL = Derde Landen

Bron: Centrale Raad voor het Bedrijfsleven (CRB), NBB vanaf 2013

In 2015 is het aandeel van de uitvoer naar landen buiten de EU gedaald met 3% om terug te keren naar zijn niveau van 2013, namelijk 18%.

De korte duur van de Chinese groei, het Russische embargo en de economische moeilijkheden waarmee de olieproducerende landen worstelen, in een sfeer van toegenomen internationale competitie, leggen de moeilijkheden uit om de exportniveaus naar derde landen te ontwikkelen en te behouden.

Uitgedrukt in waarde daalt de uitvoer naar derde landen en de EU naar respectievelijk 26 % en 10%.

Uitvoer naar EU en Derde Landen in waarde

(mio euro)	EU	DL	TOTAAL
1999	1.533,84	130,73	1.664,57
2000	1.620,96	240,08	1.861,04
2001	1.678,40	272,84	1.951,24
2002	1.622,10	161,70	1.783,80
2003	1.553,60	237,40	1.791,00
2004	1.570,30	336,80	1.907,10
2005	1.549,30	323,40	1.872,70
2006	1.633,51	230,94	1.864,45
2007	1.900,23	399,20	2.299,43
2008	1.879,48	458,17	2.337,65
2009	1.719,67	326,89	2.046,56
2010	2.006,39	558,97	2.565,36
2011	2.192,40	602,73	2.795,13
2012	2.138,16	498,60	2.636,76
2013	2.379,13	513,52	2.892,65
2014	2.471,84	667,78	3.139,62
2015	2.216,90	492,55	2.709,45

Bron: Centrale Raad voor het Bedrijfsleven (CRB), NBB
vanaf 2013

Belgische Confederatie van de Zuivelindustrie

Confédération Belge de l'Industrie Laitière

BCZ CBL • Kolonel Begaultlaan 1A bus 11 (1e verdieping) • 3012 Leuven
Tel. : 016/30.07.70 • Fax : 016/30.07.79 • E-mail : office@bcz-cbl.be

www.bcz-cbl.be